

Secretariaat:

Antonio Vivaldistraat 2-8, 1083 GR Amsterdam

Postbus 7984, 1008 AD Amsterdam

T +31(0)20 301 02 35

F +31(0)20 301 03 02

rj@rjnet.nl

www.rjnet.nl

RJ-Uiting 2016-13: ‘Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties’

Algemeen

In mei 2016 is RJ-Uiting 2016-8 ‘Ontwerp-RJ 650 Fondsenwervende organisaties en ontwerp-RJk C2 Kleine fondsenwervende organisaties’ gepubliceerd. In deze RJ-Uiting zijn de ontvangen commentaren op RJ-Uiting 2016-8 verwerkt.

Ten geleide

RJ 650 Fondsenwervende instellingen is om een aantal redenen geactualiseerd:

- In RJ 640 Organisaties-zonder-winststreven en RJ 650 Fondsenwervende instellingen waren diverse vergelijkbare bepalingen opgenomen.
- De Stichting Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie heeft een erkenningsregeling gepubliceerd die onder meer als doel heeft te komen tot normering van de financiële verslaggeving van fondsenwervende organisaties.
- (http://www.cbf.nl/Uploaded_files/Zelf/normen-erkeningsregeling-11-december-2015.9ba741.pdf).

Met deze uiting is tevens een nieuwe richtlijn RJk C2 Kleine fondsenwervende organisaties gepubliceerd.

In deze RJ-Uiting zijn de ontvangen commentaren op RJ-Uiting 2016-8 verwerkt. De belangrijkste commentaren en de verwerking daarvan worden hierna uiteengezet.

Belangrijkste wijzigingen in RJ 650

De belangrijkste wijzigingen in RJ 650 als gevolg van de ontvangen commentaren zijn:

- Het model voor de staat van baten en lasten is gewijzigd. Baten van kerken en vermogensfondsen zijn niet langer als afzonderlijke categorie opgenomen. Daar staat tegenover dat twee categorieën zijn toegevoegd, namelijk baten van verbonden organisaties zonder winststreven en baten van andere organisaties zonder winststreven. De baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten zijn in de staat van baten en lasten verplaatst en opgenomen na de som van de geworven baten. In het model van de staat van baten en lasten mogen posten worden ingevoegd voor zover hun inhoud niet wordt gedekt door een in het model vermelde post die niet als ‘overige’ is aangeduid.

- In het model voor de staat van baten en lasten worden baten van particulieren en baten van bedrijven onderscheiden. In alinea 313 is verduidelijkt dat wanneer baten van particulieren en baten van bedrijven niet goed van elkaar kunnen worden onderscheiden, de fondsenwervende organisatie de betreffende baten toerekent aan de meest geëigende categorie. De fondsenwervende organisatie dient het bedrag van en categorie waaraan de toerekening heeft plaatsgevonden in de toelichting uiteen te zetten.
- In alinea 102 is opgenomen dat fondsenwervende organisaties naast RJ 650 ook RJ 640 en de andere hoofdstukken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving moeten toepassen. Voor het bestuursverslag past de fondsenwervende organisatie uitsluitend RJ 650 toe. Alle voorschriften omtrent het bestuursverslag van RJ 400 en RJ 640 zijn opgenomen in RJ 650.

De financiële baten en lasten worden in het model voor de staat van baten en lasten opgenomen na het saldo van de baten en de lasten (en dus niet langer als onderdeel van de baten en de lasten). Hiermee wordt het model voor de staat van baten en lasten transparanter en sluit het beter aan bij de verslaggeving van andere organisaties.

De nummering van de alinea's in RJ 650 is ten opzichte van RJ-Uiting 2016-8 op enkele plaatsen gewijzigd om daarmee de volgorde van de posten van de staat van baten en lasten aan te houden.

Als gevolg van de ontvangen commentaren op RJ 650 zijn ook enkele alinea's in RJ 640 gewijzigd. Deze alinea's zijn eveneens hierna opgenomen.

Belangrijkste wijzigingen in RJk C2

De belangrijkste wijzigingen in RJk C2 als gevolg van de ontvangen commentaren zijn:

- Het model voor de staat van baten en lasten is gewijzigd. Baten van kerken en vermogensfondsen zijn niet langer als afzonderlijke categorie opgenomen. Daar staat tegenover dat twee categorieën zijn toegevoegd, namelijk baten van verbonden organisaties zonder winststreven en baten van andere organisaties zonder winststreven. De baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten zijn in de staat van baten en lasten verplaatst en opgenomen na de som van de geworven baten. In het model van de staat van baten en lasten mogen posten worden ingevoegd voor zover hun inhoud niet wordt gedekt door een in het model vermelde post die niet als 'overige' is aangeduid.
- In alinea 102 is opgenomen dat kleine fondsenwervende organisaties naast RJk C2 ook RJk C1 en de andere hoofdstukken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen moeten toepassen. Voor het bestuursverslag past de kleine fondsenwervende organisatie RJk C2 toe. De voorschriften omtrent het bestuursverslag in RJk C1 zijn reeds in RJk C2 verwerkt.

De financiële baten en lasten worden in het model voor de staat van baten en lasten opgenomen na het saldo van de baten en de lasten (en dus niet langer als onderdeel van de baten en de lasten). Hiermee wordt het model voor de staat van baten en lasten transparanter en sluit het beter aan bij de verslaggeving van andere organisaties.

De nummering van de alinea's in Rjk C2 is ten opzichte van RJ-Uiting 2016-8 op enkele plaatsen gewijzigd om daarmee de volgorde van de posten van de staat van baten en lasten aan te houden.

Als gevolg van de ontvangen commentaren op Rjk C2 zijn ook enkele alinea's in Rjk C1 gewijzigd. Deze alinea's zijn eveneens hierna opgenomen.

Wijzigingen in RJ 640 Organisaties zonder winststreven en Rjk C1 Kleine Organisaties zonder winststreven

In RJ 640 zijn enkele bepalingen toegevoegd met betrekking tot de verwerking en waardering van nalatenschappen:

- In de praktijk is er vaak onduidelijkheid over het moment waarop baten uit nalatenschappen moeten worden verwerkt in de jaarrekening. In RJ 640.208 en Rjk C1.207 is daarom opgenomen dat de nalatenschap als bate moet worden verwerkt als een betrouwbare schatting van de omvang van de nalatenschap kan worden gemaakt. Hiervan is in ieder geval sprake bij ontvangst van de akte van verdeling.
- Indien een organisatie een nalatenschap krijgt (bloot eigendom) belast met vruchtgebruik, dan heeft de organisatie in het algemeen de beschikkingsmacht over het blote eigendom. Zo kan het blote eigendom belast met vruchtgebruik veelal worden vervreemd aan derden. Er is dan dus sprake van een actief dat moet worden opgenomen in de balans. In RJ 640.208 en Rjk C1.207 is toegevoegd dat wanneer een organisatie een nalatenschap verkrijgt dat belast is met vruchtgebruik, bij de waardering van die nalatenschap rekening moet worden gehouden met het recht van vruchtgebruik.

In Rjk C1.203a is ook voor kleine organisaties zonder winststreven toegevoegd dat de organisatie baten in natura moet waarderen op reële waarde, voor zover deze betrouwbaar kan worden vastgesteld en materieel is, en tegen deze reële waarde moet verwerken in de staat van baten en lasten.

Ingangsdatum

Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties en Richtlijn C2 Kleine fondsenwervende organisaties en de overige wijzigingen in Richtlijn 640 Organisaties-zonder-winststreven en Richtlijn C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven worden van kracht voor boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2017.

Amsterdam, 11 oktober 2016

650 FONDSENWERVENDE ORGANISATIES

Deze Richtlijn 650 (aangepast 2016) vervangt Richtlijn 650 (aangepast 2013) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2017.

650.1 Algemene uiteenzettingen

Inleiding en toepassingsgebied

101 Dit hoofdstuk is van toepassing op fondsenwervende organisaties. De fondsenwervende organisatie is een particuliere organisatie met een maatschappelijke doelstelling die niet op winst is gericht en voor het realiseren van haar doelstelling baten verwerft uit publieke offervaardigheid en daarnaast uit andere bronnen van herkomst zoals overheidssubsidies, loterijen en baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten.

102 De jaarverslaggeving van fondsenwervende organisaties is als zodanig niet wettelijk geregeld. Er bestaan voor stichtingen en verenigingen summierere voorschriften in artikel 2:10 BW.

Het is voor de gebruikers van de jaarrekening van belang dat de fondsenwervende organisatie een goed inzicht geeft in haar activiteiten en de uitkomsten daarvan. Het is voor het maatschappelijk vertrouwen in de fondsenwerving van belang dat het publiek erop kan vertrouwen dat de verslaggeving een heldere en transparante weergave is van de verwerving en de besteding van de middelen, en van de reserves en fondsen.

In hoofdstuk 640 Organisaties-zonder-winststreven zijn algemene bepalingen opgenomen voor de verslaggeving van (onder meer) fondsenwervende organisaties. In hoofdstuk 650 zijn specifieke bepalingen opgenomen voor de verslaggeving van fondsenwervende organisaties. Fondsenwervende organisaties passen beide hoofdstukken in combinatie toe. Indien de voorschriften van hoofdstuk 650 afwijken van die van hoofdstuk 640, gaan de voorschriften van hoofdstuk 650 voor. Voor het bestuursverslag past de fondsenwervende organisatie de voorschriften van hoofdstuk 650 toe. De voorschriften van hoofdstuk 640 en hoofdstuk 400 die betrekking hebben op het bestuursverslag, zijn reeds in deze voorschriften verwerkt.

De fondsenwervende organisatie die hoofdstuk 650 toepast, dient ook hoofdstuk 640 en de andere hoofdstukken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving toe te passen. Deze bepalingen vormen immers algemeen aanvaarde grondslagen voor de verslaggeving.

Definities

103 De volgende begrippen worden in dit hoofdstuk gebruikt. De betekenis van deze begrippen is omschreven in hoofdstuk 940 Begrippen:

- fondsenwervende organisatie;
- bestemmingsreserve;
- bestemmingsfonds; en
- toezichthouder (commissaris).

Wettelijke bepalingen

104 Dit hoofdstuk is mede gebaseerd op de volgende wettelijke bepalingen. Deze bepalingen zijn opgenomen in hoofdstuk 900 Wetteksten:

- artikel 2:10 lid 1 en 2 BW;
- artikel 2:48 lid 1 BW;
- artikel 2:49 lid 1 BW; en
- artikel 2:300 lid 1 BW.

650.2 Verwerking en waardering

Materiële vaste activa

201 Materiële vaste activa aangewend in het kader van de doelstelling worden op dezelfde manier gewaardeerd als activa benodigd voor de bedrijfsvoering.

In het geval dat investeringen zijn gefinancierd uit een speciale inzamelingsactie dienen de baten uit de inzamelingsactie te worden verwerkt in de staat van baten en lasten en dient de investering te worden geactiveerd onder de materiële vaste activa. De baten verkregen uit de inzamelingsactie dienen via de bestemming van het saldo van baten en lasten te worden toegevoegd aan een bestemmingsfonds. Uit het bestemmingsfonds valt jaarlijks via de bestemming van het saldo van baten en lasten een bedrag vrij naar rato van de afschrijvingen op het materieel vast actief ten gunste van de overige reserves.

In het geval dat investeringen zijn gefinancierd uit een overheidssubsidie dient hoofdstuk 274 Overheidssubsidies zoveel als mogelijk te worden toegepast.

Er kunnen zich omstandigheden voordoen waarbij het verantwoord kan zijn een investering ineens ten laste van de staat van baten en lasten te boeken. Deze omstandigheden kunnen zich voordoen indien een fondsenwervende organisatie in het kader van de doelstelling een actief verwerft waarvan de toekomstige exploitatie negatief is en de organisatie heeft het beleid dit actief nooit te vervreemden. Een voorbeeld is een fondsenwervende natuurbeheerorganisatie die in het kader van haar doelstelling natuurgebieden aanschaft met het doel deze zelf te beheren. De natuurbeheerorganisatie heeft het beleid deze natuurgebieden niet te vervreemden en de toekomstige exploitatie van deze gebieden is negatief.

Wanneer zich deze omstandigheden voordoen, dienen de verwerkingswijze en de omstandigheden die tot deze verwerkingswijze hebben geleid in de toelichting te worden uiteengezet. Tevens dient de kostprijs van deze investeringen in het verslagjaar te worden vermeld.

Reserves en fondsen

202 De post reserves en fondsen heeft een bijzonder karakter. De organisatie is gehouden dit vermogen slechts aan te wenden in overeenstemming met de doelstelling waartoe ze in het leven is geroepen. Daarom wordt gesproken over reserves en fondsen in plaats van over eigen vermogen.

203 **Toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves en fondsen dienen uit de bestemming van het saldo van baten en lasten te geschieden. Bestedingen waarvoor een bestemmingsreserve of een bestemmingsfonds is gevormd, dient de fondsenwervende organisatie daarom eerst te verwerken als last in de staat van baten en lasten.** Zie ook alinea 205 tot en met 207 van hoofdstuk 640 Organisaties-zonder-winststreven.

650.3 Presentatie en toelichting

Modellen

301 De fondsenwervende organisatie dient de balans en de staat van baten en lasten op te stellen overeenkomstig de in bijlage 1 en 2 opgenomen modellen. De organisatie dient in de toelichting een specificatie van de lasten op te nemen volgens het in bijlage 3 opgenomen model toelichting bestedingen.

Teneinde inzicht te geven in de bijzondere karakteristiek van de fondsenwervende organisatie kunnen de omschrijvingen van en indelingen in posten voor zover nodig worden aanpast.

Activa

302 In de balans zijn de activa opgenomen in volgorde van toenemende liquiditeit. Deze indeling geeft echter geen inzicht in de aanwending van de middelen voor de doelstelling, bedrijfsvoering of ter belegging, hetgeen belangrijke informatie is. Immers aanwending van de gelden in het kader van de doelstelling kan ook gebeuren door het beschikbaar stellen van gelden (leningen en voorschotten) respectievelijk van andere activa (bijvoorbeeld apparatuur voor onderzoek, voorraden hulpgoederen, vakantiecentrum voor gehandicapten, scholings- en voorlichtingsmateriaal).

Voor een goed inzicht dient daarom bij de verschillende activaposten in de toelichting te worden aangegeven of de activa worden aangehouden:

- als zijnde benodigd voor de bedrijfsvoering;
- voor directe aanwending in het kader van de doelstelling; of
- ter belegging.

Een voorbeeld van activa in het kader van de doelstelling is een voorraad dekens en tenten. Kantoorinventaris is een voorbeeld van activa benodigd voor de bedrijfsvoering.

Reserves en fondsen

303 In de balans dient de post reserves en fondsen zodanig te worden gepresenteerd dat daaruit afzonderlijk blijken:

1. de reserves; en
2. de fondsen.

304 Van elke post van de reserves en fondsen dient een verloopoverzicht te worden opgenomen waaruit blijkt:

- het bedrag aan het begin van het boekjaar;
- de toevoegingen en verminderingen over het boekjaar, uitgesplitst naar hun aard; en
- het bedrag aan het eind van het boekjaar.

Reserves

305 Het bestuur van een fondsenwervende organisatie geeft door de bepaling van de reserves aan op welke wijze het bestuur de ter beschikking staande middelen wenst aan te wenden.

De reserves dienen in de balans te worden onderverdeeld in:

- continuïteitsreserve;
- bestemmingsreserves;
- herwaarderingsreserve; en

– overige reserves.

306 Een continuïteitsreserve kan worden gevormd voor de dekking van risico's en om zeker te stellen dat de fondsenwervende organisatie ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. **Indien een continuïteitsreserve wordt gevormd dienen toevoegingen aan en onttrekkingen uit de continuïteitsreserve plaats te vinden uit de bestemming van het saldo van baten en lasten. In dit geval dient de organisatie in de toelichting de door haar noodzakelijk geachte omvang van de continuïteitsreserve alsmede de daaraan ten grondslag liggende veronderstellingen te vermelden.**

307 **Indien de organisatie een deel van de middelen heeft afgezonderd, omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien haar doelstelling zou zijn toegestaan en deze beperking is door het bestuur aangebracht, dient zij dit deel aan te merken als bestemmingsreserve.**

Een voorbeeld van een bestemmingsreserve is een reserve bestemd voor de aanschaf van bijzondere apparatuur of een reserve voor bijzondere projecten waarvan de uitgaven worden gedekt uit eigen middelen. Een ander voorbeeld van een bestemmingsreserve is een reserve als bron van inkomsten die wordt gevormd voor de realisatie van de doelstelling op langere termijn. De reserve wordt gevormd om ook in de toekomst de exploitatielasten te kunnen dekken. De concrete bestemming moet van tevoren vastgesteld zijn. Voorbeelden zijn reserves die worden gevormd om de beheerskosten van fondsen op naam te dekken of voor de instandhouding van natuurterreinen.

308 Indien en voor zover eigen middelen noodzakelijkerwijs zijn aangewend ten behoeve van activa benodigd voor de bedrijfsvoering of activa ter realisering van de doelstelling, kan de fondsenwervende organisatie een reserve financiering activa aanhouden. Een reserve financiering activa is een voorbeeld van een bestemmingsreserve.

Fondsen

309 **Indien de organisatie een deel van de middelen heeft afgezonderd, omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien haar doelstelling zou zijn toegestaan en deze beperking is door derden aangebracht, dient zij dit deel aan te merken als bestemmingsfonds.**

Een voorbeeld is een donatie waarvan de donateur heeft aangegeven dat deze niet bestemd is om te besteden, maar om te beheren en het rendement daarvan te besteden aan de doelstelling. Zie ook alinea 315 van hoofdstuk 640 Organisaties-zonder-winststreven.

310 **Indien een actie voor een specifiek doel meer opbrengt dan voor dat doel benodigd is of aan een gift de bestemming ontvalt, dient dit feit te worden vermeld in het verslagjaar waarin dit duidelijk wordt. Het meerdere bedrag dient onder de overige reserves te worden verantwoord. Indien aan een bestemmingsfonds de bestemming ontvalt, dient het resterende bedrag aan de overige reserves te worden toegevoegd of, bij besluit van het bestuur, aan een bestemmingsreserve te worden toegevoegd. Deze verwerkingswijze dient te worden toegelicht.**

Staat van baten en lasten

311 **Alle opbrengsten dienen voor het brutobedrag onder de baten te worden opgenomen, tenzij dit hoofdstuk uitdrukkelijk anders bepaalt. Kosten die nodig zijn om**

bepaalde baten te realiseren, dienen in de staat van baten en lasten als last te worden gepresenteerd, tenzij dit hoofdstuk uitdrukkelijk anders bepaalt.

312 In de staat van baten en lasten dienen de begrotingscijfers van het verslagjaar te worden vermeld. In de toelichting of in het bestuursverslag dienen verschillen tussen de begroting en de werkelijke cijfers te worden geanalyseerd.

Baten

313 In ieder geval dient een onderscheid gemaakt te worden in de volgende baten:

- baten van particulieren;
- baten van bedrijven;
- baten van loterijorganisaties;
- baten van subsidies van overheden;
- baten van verbonden organisaties zonder winststreven;
- baten van andere organisaties zonder winststreven;
- baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten;
- overige baten.

Baten van particulieren en baten van bedrijven kunnen niet altijd goed van elkaar worden onderscheiden. Voorbeelden zijn baten uit evenementen, zoals een gala, en baten uit loterijen. Indien de baten niet eenduidig zijn onder te verdelen, rekent de fondsenwervende organisatie de betreffende baten volledig aan de meest geëigende categorie toe. **De fondsenwervende organisatie dient het bedrag van en de categorie waaraan toerekening heeft plaatsgevonden in de toelichting uiteen te zetten.**

Onder baten van verbonden organisaties zonder winststreven worden opgenomen de baten van nationale en internationale moeder- en zusterorganisaties van de fondsenwervende organisatie. In de toelichting wordt inzicht gegeven in de aard van deze baten.

Baten van particulieren

314 Binnen baten van particulieren dienen in ieder geval in de toelichting afzonderlijk vermeld te worden de bijdragen uit:

- collecten;
- nalatenschappen;
- contributies;
- donaties en giften;
- eigen loterijen en prijsvragen;
- overige baten van particulieren.

Met de opbrengst uit collecten wordt bedoeld op inzamelingen door middel van collecten waarvoor vergunningen zijn afgegeven.

Baten van subsidies van overheden

315 Onder baten subsidies van overheden worden uitsluitend subsidies die zijn verkregen van een overheid, daaronder begrepen de Europese Unie of vergelijkbare internationale organisaties, overheidsinstellingen en publiekrechtelijke organisaties verantwoord. Tot deze subsidies worden ook gerekend, subsidies die via een andere organisatie van een overheid zijn verkregen en onder dezelfde voorwaarden zijn verdeeld of toegewezen.

De fondsenwervende organisatie kan een subsidie verkrijgen waaraan een terugbetalingsverplichting is verbonden bij het niet besteden van de subsidie overeenkomstig

de subsidievoorwaarden. In dat geval verantwoordt de fondsenwervende organisatie pas een bate bij het aangaan van een verplichting tot besteding overeenkomstig de subsidievoorwaarden.

Indien de fondsenwervende organisatie een subsidie verkrijgt zonder terugbetalingsverplichting, verwerkt de organisatie een bate in het jaar van toekenning.

De fondsenwervende organisatie dient in de toelichting te vermelden of de betreffende subsidies een incidenteel dan wel structureel karakter hebben.

Voor het overige is hoofdstuk 274 Overheidssubsidies van toepassing.

Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

316 Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten worden als afzonderlijke post in de staat van baten en lasten opgenomen. Onder deze post worden bijvoorbeeld abonnementsgelden, entreegelden en baten uit de verkoop van artikelen opgenomen.

Bij verkoop van artikelen dient in de staat van baten en lasten onder de post baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten de brutowinst te worden verantwoord. De brutowinst is de netto-omzet verminderd met de kostprijs van de verkochte producten en/of diensten. Onder de netto-omzet wordt verstaan de opbrengst onder aftrek van kortingen en over de omzet geheven belastingen. Onder de kostprijs wordt verstaan de inkoopwaarde van de producten en/of diensten, verhoogd met de op de inkoop en verkoop drukkende directe kosten, inclusief de logistieke kosten van in- en verkoop.

In de toelichting op de staat van baten en lasten dienen de netto-omzet, de kostprijs en de brutowinst te worden vermeld.

Indien de fondsenwervende organisatie uit hoofde van haar doelstelling artikelen verkoopt en/of diensten levert waarbij personen die tot de doelgroep behoren slechts een geringe eigen bijdrage betalen waardoor de activiteiten niet kostendekkend zijn, dan neemt de fondsenwervende organisatie het brutoresultaat op als lasten besteed aan de doelstelling.

Saldo financiële baten en lasten

317 **Rentebaten en beleggingsresultaten dienen te worden verantwoord onder de post saldo financiële baten en lasten. De aan de organisatie berekende kosten van beleggingen, zoals bankkosten en kosten van beheer door derden en de eigen organisatie, dienen in mindering te worden gebracht op de post saldo financiële baten en lasten.**

In de toelichting op de staat van baten en lasten dient inzicht gegeven te worden in de resultaten van het beleggingsbeleid. Daartoe dienen ten minste de volgende rubrieken afzonderlijk te worden vermeld:

- rentebaten;
- rentelasten;
- dividend;
- gerealiseerde en ongerealiseerde koersresultaten;
- kosten van beleggingen;
- netto beleggingsresultaat.

Lasten

318 **Uit de staat van baten en lasten dienen de bestedingen in relatie tot de volgende activiteiten te blijken:**

- **besteed aan doelstellingen;**
- **wervingskosten;**
- **kosten beheer en administratie.**

319 **Omdat belanghebbenden ook inzicht willen hebben in de omvang en samenstelling van de lasten naar kostensoorten, dient in de toelichting op de staat van baten en lasten een specificatie van de lasten gegeven te worden volgens het in de bijlage 3 opgenomen ‘model toelichting bestedingen’. De wijze waarop deze kostentoerekening plaatsvindt dient duidelijk in de toelichting te worden vermeld. Bij deze toerekening dient een bestendige gedragslijn te worden gevolgd.**

In de toelichting op de staat van baten en lasten dient een specificatie van de personeelskosten in lonen en salarissen, sociale lasten, pensioenlasten en overige personeelskosten te worden opgenomen. Tevens dient het gemiddeld aantal gedurende het boekjaar bij de rechtspersoon werkzame werknemers te worden vermeld.

Besteed aan doelstellingen

320 **Indien de fondsenwervende organisatie bestedingen doet aan verschillende doelstellingen, dient zij per hoofdgroep van activiteiten de bestedingen toe te rekenen.**

Volgens bijlage 3 dienen per hoofdgroep te worden aangegeven de omvang van de aan derden verstrekte subsidies en bijdragen en de kosten van de eigen activiteiten in het kader van de doelstelling.

Met de kosten van de eigen activiteiten in het kader van de doelstelling wordt bedoeld op kosten van bijvoorbeeld zelf verricht wetenschappelijk onderzoek of door de organisatie zelf verleende hulp, maar ook op kosten in het kader van acceptatie, verslaggeving en evaluatie van projecten.

Onder kosten van uitbesteed werk wordt verstaan de kosten van een project waarvan de uitvoering door de organisatie is uitbesteed aan een derde en waarbij de regie en verantwoordelijkheid voor het project door de eigen organisatie plaatsvindt.

321 **De keuze in het model bijlage 3 voor de detaillering van het aantal verantwoorde doelstellingen dient aan te sluiten met de statutaire doelstellingen en de bij de fondsenwerving gecommuniceerde doelstellingen.**

322 **In de toelichting dient het totaalbedrag van de vrijvallende (niet tot uitkering gekomen) subsidieverplichtingen zichtbaar in mindering gebracht te worden op de verstrekte subsidies.**

323 **Van voorlichting als onderdeel van de doelstelling is sprake wanneer de organisatie voorlichting geeft, die primair ten doel heeft het bewerkstelligen van bewustwording, attitudeverandering en gedragsverandering (anders dan het geven van geld) bij de doelgroep. Het realiseren van dit voorlichtingsdoel moet een van de statutaire doelstellingen van de organisatie zijn en een rechtstreekse relatie hebben met de realisering van de hoofddoelstelling. Voorwaarde voor kostentoerekening aan voorlichting is een consistent**

voorlichtingsbeleid. Voor de situatie waarin voorlichting en fondsenwerving tegelijk plaatsvinden, zie alinea 325.

De fondsenwervende organisatie dient het bedrag van de voorlichtingskosten en de post waarin deze voorlichtingskosten zijn opgenomen afzonderlijk in de toelichting te vermelden.

Wervingskosten

324 Alle kosten van activiteiten, die ten doel hebben particulieren, bedrijven, loterijorganisaties, overheden en andere (fondsenwervende) organisaties te bewegen geld te geven voor één of meer van de doelstellingen, dienen te worden aangemerkt als wervingskosten. Dit houdt in dat de communicatiekosten tot de wervingskosten dienen te worden gerekend, tenzij sprake is van voorlichtingskosten zoals bedoeld in alinea 323.

Indien in het kader van de uitvoering van de doelstelling door personen die tot de doelgroep behoren een eigen bijdrage wordt voldaan, dient deze eigen bijdrage in de toelichting op de staat van baten en lasten zichtbaar in mindering te worden gebracht op de lasten.

325 Regelmatig zal er sprake zijn van gemengde activiteiten: voorlichting en fondsenwerving tegelijk (bijvoorbeeld het toezenden van voorlichtingsmateriaal met daarbij de al dan niet nadrukkelijk gestelde vraag om de organisatie ook te steunen). In die gevallen is het toegestaan het deel van deze kosten dat betrekking heeft op de voorlichtingsactiviteit daaraan toe te rekenen.

326 De fondsenwervende organisatie dient in de toelichting in een percentage te vermelden hoe de wervingskosten zich verhouden tot de baten. De organisatie dient het percentage te bepalen door de wervingskosten te delen door de som van de geworven baten.

Kosten beheer en administratie

327 Kosten van beheer en administratie zijn die kosten die de organisatie maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering die niet worden toegerekend aan de doelstelling of de werving van baten.

Personeelsbeloningen

328 De fondsenwervende organisatie dient het bedrag van de bezoldiging met inbegrip van de pensioenlasten, de omvang van het dienstverband in uren en het parttimepercentage van iedere individuele bestuurder en gewezen bestuurder en van iedere individuele toezichthouder en gewezen toezichthouder in de toelichting te vermelden. Tevens dient de organisatie de bedragen te vermelden van verstrekte leningen, voorschotten en garanties aan (gewezen) bestuurders en (gewezen) toezichthouders. Indien van toepassing vermeldt de organisatie de nog openstaande bedragen, de afgewaardeerde bedragen en de bedragen waarvan werd afgezien, de rentevoet, de belangrijkste overige bepalingen, en de aflossingen gedurende het boekjaar.

Met bestuurders wordt bedoeld op de personen die deel uitmaken van het bestuur, dus van het statutaire bestuursorgaan (zie artikel 2:44 lid 1 en artikel 2:291 lid 1 BW). Voorts worden hieronder begrepen degenen die bij de statuten algemene bevoegdheden hebben verkregen of

aangemerkt kunnen worden als feitelijk leidinggevende (bijvoorbeeld de titulaire directeur die geen statutaire bestuurder is).

De fondsenwervende organisatie vermeldt de gegevens over de bezoldiging en dergelijke van (gewezen) bestuurders en van (gewezen) toezichthouders in overeenstemming met paragraaf 6 Bezoldiging van bestuurders en commissarissen van hoofdstuk 271 Personeelsbeloningen.

Indien de organisatie de financiële gegevens van andere rechtspersonen of vennootschappen consolideert, worden de bedragen die ten laste van deze rechtspersonen of vennootschappen zijn gekomen in de opgave begrepen.

Bestemming saldo van baten en lasten

329 De bestemming van het saldo van baten en lasten dient onder de staat van baten en lasten dan wel in de toelichting te worden vermeld.

650.4 Bijzondere onderwerpen

Geconsolideerde jaarrekening

401 Stichtingen en verenigingen kunnen geen wederzijdse kapitaalbelangen verkrijgen. De consolidatie van jaarrekeningen van stichtingen en/of verenigingen betreft in feite een samenvoeging van desbetreffende jaarrekeningen onder toepassing van de methode van consolidatie (eliminieren van onderlinge vorderingen, schulden, baten en lasten). De geconsolideerde reserves en fondsen wijken hierdoor af van de reserves en fondsen van het groepshoofd. **De verschillen tussen de reserves en fondsen volgens de balans en volgens de geconsolideerde balans en de verschillen tussen het resultaat in de staat van baten en lasten en het resultaat in de geconsolideerde staat van baten en lasten dienen door middel van een aansluitingsoverzicht te worden toegelicht.**

Onderdelen van (inter)nationale organisaties

402 **Indien een nationale vestiging van een (inter)nationaal verband een rechtspersoon is naar Nederlands recht, dient dit hoofdstuk onverkort te worden toegepast door die rechtspersoon. In dat geval dient in de toelichting verslag te worden gedaan van de besteding van eventuele afdrachten en subsidies door de rechtspersoon aan het (inter)nationaal verband. Voorts dient in de toelichting te worden vermeld de aard en omvang van eventuele kosten, die het (inter)nationaal verband voor zijn rekening heeft genomen ten bate van de fondsenwerving door de fondsenwervende organisatie.**

Bestuursverslag

403 Het bestuursverslag is een verslag waarin de directie of het bestuur verantwoording aflegt over de gang van zaken bij de fondsenwervende organisatie en het door de organisatie gevoerde beleid.

Het toezichthoudend orgaan legt verantwoording af over de uitvoering van zijn toezichthoudende taak in het verslag van het toezichthoudend orgaan.

Afhankelijk van de inrichting van de organisatie is er wel of niet sprake van een toezichthoudend orgaan (raad van toezicht). Is een dergelijk orgaan niet benoemd dan rust de toezichthoudende taak mede op het bestuur en behoort tot het verslag van dat bestuur informatie over de wijze waarop het toezicht is geregeld.

Aan het bestuursverslag van een fondsenwervende organisatie komt een bijzondere betekenis toe. De aard van de activiteiten brengt met zich mee, dat de maatschappelijke betekenis daarvan slechts in beperkte mate uit de jaarrekening kan blijken. De voorschriften ten aanzien van het bestuursverslag in hoofdstuk 400 Bestuursverslag en hoofdstuk 640 zijn in hoofdstuk 650 verwerkt. De fondsenwervende organisatie stelt het bestuursverslag op in overeenstemming met paragraaf 4 van hoofdstuk 650.

404 In het bestuursverslag dient in ieder geval informatie te worden opgenomen over:

- **de doelstelling, missie en visie;**
- **de belangrijkste risico's en onzekerheden;**
- **de doelrealisatie;**
- **het financieel beleid en financiële resultaten;**
- **de governance;**
- **de communicatie met belanghebbenden;**
- **de verwachte gang van zaken; en**
- **maatschappelijke aspecten van ondernemen.**

Informatie over doelstelling, missie en visie

405 De fondsenwervende organisatie dient in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht te geven in statutaire doelstelling(en), missie en visie van de organisatie.

Informatie over belangrijkste risico's en onzekerheden

406 De fondsenwervende organisatie neemt in het bestuursverslag een beschrijving op van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee de organisatie wordt geconfronteerd. De uitgebreidheid van de informatie wordt mede bepaald door de omvang en complexiteit van de fondsenwervende organisatie en haar activiteiten en de daaraan gerelateerde risico's en onzekerheden.

Het gaat niet om het geven van een uitputtende uiteenzetting van alle mogelijke risico's en onzekerheden, maar om een selectie en weergave van de belangrijkste risico's en onzekerheden waarvoor de fondsenwervende organisatie zich ziet geplaatst. Dit stelt de gebruiker van het bestuursverslag in staat zich een goed beeld te vormen van mogelijke gebeurtenissen of ontwikkelingen met belangrijke gevolgen voor resultaten, de financiële positie of de continuïteit van bepaalde of alle activiteiten van de fondsenwervende organisatie zelf, of de groep indien de fondsenwervende organisatie aan het hoofd van een groep staat.

Onzekerheden ontstaan als gevolg van het geheel of gedeeltelijk ontbreken van informatie over, inzicht in of kennis van een gebeurtenis, de gevolgen daarvan, of de waarschijnlijkheid dat een gebeurtenis zich voordoet. Risico's zijn de effecten van onzekerheden op het behalen van doelstellingen.

Bij de identificatie van selectie van de voornaamste risico's en onzekerheden zijn in ieder geval de volgende categorieën van belang: strategie (inclusief reputatie), operationele activiteiten (inclusief fraude risico), financiële risico's, financiële verslaggeving en wet- en regelgeving.

De fondsenwervende organisatie geeft een beschrijving op hoofdlijnen van de bereidheid risico's en onzekerheden al dan niet af te dekken (de zogenoemde risicobereidheid of 'risk appetite'). De mate van risicobereidheid is een leidraad voor het al dan niet nemen van maatregelen ter beheersing van risico's en onzekerheden.

Daarnaast dient de fondsenwervende organisatie de volgende informatie te verschaffen:

- **een beschrijving van de maatregelen die zijn getroffen ter beheersing van de voornaamste risico's en onzekerheden, zo mogelijk met een kwalitatieve beschrijving van de verwachte effectiviteit van de genomen maatregelen. Indien voor één of meer van de voornaamste risico's en onzekerheden geen beheersingsmaatregelen zijn getroffen, dient dit feit te worden uiteengezet;**
- **een beschrijving van de verwachte 'impact' op de resultaten en/of financiële positie indien één of meer van de voornaamste risico's en onzekerheden zich zouden voordoen, zo mogelijk gebaseerd op gevoeligheidsanalyses;**
- **een beschrijving van de risico's en onzekerheden die in afgelopen boekjaar een belangrijke 'impact' op de fondsenwervende organisatie hebben gehad, en de gevolgen daarvan voor de organisatie; en**
- **of, en zo ja welke, verbeteringen in het systeem van risicomanagement van de fondsenwervende organisatie zijn of worden aangebracht.**

De fondsenwervende organisatie geeft bij voorkeur aan op welke wijze het systeem van risicomanagement is verankerd in de organisatie en welke maatregelen de fondsenwervende organisatie heeft genomen ('soft controls') ter beïnvloeding van de cultuur, het gedrag en de motivatie van haar werknemers.

Informatie over doelrealisatie

407 De fondsenwervende organisatie dient in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht te geven in:

- **de gewenste resultaten en de beoogde verbetering van de situatie van de doelgroep dan wel van het maatschappelijke doel;**
- **de wijze van monitoren en evalueren van het behalen van resultaten en het realiseren van verbetering;**
- **de selectie van de programma's en/of projecten; en**
- **de belangrijkste bereikte resultaten en niet bereikte resultaten in het boekjaar in het licht van het (meerjaren)beleid.**

Het is van belang dat de fondsenwervende organisatie het publiek en andere belanghebbenden inzicht geeft in de bestedingen aan de doelstelling in het boekjaar. Indien sprake is van (meerjaren) toezeggingen aan (project)subsidies en -bijdragen dan is het mogelijk dat de in de jaarrekening verantwoorde lasten uit hoofde van doelbestedingen sterk afwijken van de in het boekjaar daadwerkelijk verrichte uitgaven aan de doelbesteding. Dit omdat de toezeggingen (deels) pas in toekomstige jaren worden besteed. Indien deze situatie zich voordoet, geeft de organisatie een (kwalitatieve) toelichting voor zover mogelijk aangevuld met een kwantitatieve onderbouwing van de in het boekjaar verrichte uitgaven.

Informatie over financieel beleid en financiële resultaten

408 De fondsenwervende organisatie dient in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht te geven in:

- een analyse van het saldo van baten en lasten waarbij specifiek toelichting wordt gegeven op bijzondere baten en lasten met een eenmalig karakter, baten en lasten uit voorgaande jaren die het inzicht van de belanghebbende in het saldo van baten en lasten beïnvloeden;
- een kwalitatieve analyse van de mate waarin baten eenmalig of jaarlijks terugkerend zijn. Hiermee geeft de fondsenwervende organisatie inzicht in risico's ten aanzien van de continuïteit van de baten;
- de gehanteerde fondsenwervingsmethode(n);
- de gewenste en gerealiseerde verhouding tussen de lasten 'besteed aan doelstelling', 'wervingskosten' en 'kosten beheer en administratie';
- de gewenste en gerealiseerde verhouding tussen wervingskosten en de som van geworven baten;
- het beleid ten aanzien van de functie en de omvang van de reserves en fondsen, waarbij inzicht wordt gegeven in de risicoanalyse die ten grondslag ligt aan de omvang van de continuïteitsreserve;
- het beleggingsbeleid waarbij een toelichting wordt gegeven op de volgende elementen;
 - het doel en de tijdshorizon;
 - het risicoprofiel en de samenstelling van de portefeuille;
 - duurzaamheidcriteria;
 - de wijze van beheer van de portefeuille, de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden;
 - de wijze waarop controle/toezicht op de naleving van het beleggingsstatuut plaatsvindt; en
 - beleggingsresultaten in het boekjaar.

Indien de fondsenwervende organisatie gebruikmaakt van financiële instrumenten geeft de organisatie inzicht in de doelstellingen en het beleid inzake risicobeheer, voor zover dat van betekenis is voor de beoordeling van de activa, passiva, financiële toestand en resultaat van de fondsenwervende organisatie. Daarbij wordt aandacht besteed aan het beleid inzake afdekking van risico's verbonden aan alle belangrijke soorten (financiële) transacties en aan de door de fondsenwervende organisatie gelopen prijs-, krediet-, liquiditeits- en kasstroomrisico's. Deze toelichting heeft betrekking op de fondsenwervende organisatie en de groepsmaatschappijen waarvan de financiële gegevens in de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen. Voor zover deze informatie in de jaarrekening is verstrekt, wordt aanbevolen een concrete verwijzing in het bestuursverslag naar de desbetreffende passage in de jaarrekening op te nemen.

Informatie over governance

409 **De fondsenwervende organisatie dient in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht te geven in:**

- de juridische structuur van de fondsenwervende organisatie, met inbegrip van de groepsstructuur;
- de naam en functie van bestuurders, directieleden en toezichthouders en hun eventuele (betaalde en onbetaalde) hoofd- en nevenfuncties;
- het bezoldigingsbeleid voor bestuurders, directie, toezichthouders en medewerkers;
- de gedragscodes en richtlijnen die de organisatie onderschrijft en naleeft; en
- de wijze waarop het toezicht op de fondsenwervende organisatie is georganiseerd.

Indien de fondsenwervende organisatie onderdeel is van of een verbonden relatie heeft met een internationale fondsenwervende organisatie, dient inzicht te worden gegeven in de aard van de verbondenheid tussen de Nederlandse organisatie en de internationale organisatie.

Informatie over communicatie met belanghebbenden

410 De fondsenwervende organisatie dient in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht te geven in haar beleid met betrekking tot de communicatie met belanghebbenden. Hierbij wordt in ieder geval aandacht besteed aan:

- het bepalen van de (groepen) belanghebbenden;
- de wijze waarop een optimale relatie met deze groepen belanghebbenden wordt nagestreefd.

Informatie over verwachte gang van zaken

411 De fondsenwervende organisatie dient in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht te geven in de belangrijkste toekomstplannen voor de korte en middellange termijn. Hierbij dient specifiek ingegaan te worden op belangrijke wijzigingen in doelstelling, beleid, programma's en activiteiten die voor een belanghebbende relevant zijn.

412 In het algemeen is aan activiteiten van de fondsenwervende organisatie een drietal maatschappelijke aspecten verbonden, te weten milieu-, sociale en economische aspecten. Veelal wordt in dit verband gesproken over maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Het is primair aan de fondsenwervende organisatie om in dialoog met zijn maatschappelijke omgeving invulling te geven aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. De diversiteit van situaties maakt het niet goed mogelijk of wenselijk om precies en uniform voor te schrijven hoe de fondsenwervende organisatie dit zouden moeten vormgeven. Wel mag op dit vlak transparantie worden verwacht, waarbij de fondsenwervende organisatie de keuze van relevante maatschappelijke aspecten en de daarop in het bestuursverslag op te nemen toelichting heeft afgestemd op de informatiebehoefte van belanghebbenden (stakeholders).

De fondsenwervende organisatie bepaalt of, en zo ja hoe, een toelichting op relevante maatschappelijke aspecten van ondernemen in het bestuursverslag wordt opgenomen, alsmede welke maatschappelijke aspecten als meest relevant worden aangemerkt.

Bij de verslaggeving over maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt aanbevolen een onderscheid te maken tussen maatschappelijke aspecten van:

- de eigen bedrijfsvoering en activiteiten; en
- de (internationale) keten waarin de fondsenwervende organisatie opereert.

Overige opmerkingen

413 Toelichtingen op afzonderlijke posten van de balans en de staat van baten en lasten maken deel uit van de toelichting als onderdeel van de jaarrekening en dienen niet in plaats daarvan te worden opgenomen in het bestuursverslag (zie hoofdstuk 300 Functie en indeling).

Het gebruik van grafieken in het bestuursverslag kan zinvol zijn. Ook op deze voorstellingen is de eis van getrouwheid van toepassing, evenals het verbod op strijdigheid met de jaarrekening. Dit houdt onder meer in dat:

- de in grafieken gepresenteerde getallen overeenstemmen met de in de jaarverslaggeving voorkomende financiële en andere kwantitatieve informatie; en
- de schalen die in de grafieken zijn gehanteerd, alsmede de daarbij gehanteerde methoden bijdragen aan de getrouwe weergave van de veranderingen en de verbanden tussen financiële en/of andere kwantitatieve informatie in de jaarverslaggeving.

650 Bijlage 1 **Model balans jaar t, vergelijkende cijfers jaar t-1**

	31 december 20xx	31 december 20xx-1
ACTIVA		
Immateriële vaste activa
Materiële vaste activa
Financiële vaste activa

Vorraden
Vorderingen en overlopende activa
Effecten
Liquide middelen

Totaal
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
– reserves		
• continuïteitsreserve
• bestemmingsreserves
• herwaarderingsreserve
• overige reserves

– fondsen		
• bestemmingsfonds(en)

Voorzieningen
Langlopende schulden
Kortlopende schulden
Totaal

650 Bijlage 2 Model van baten en lasten jaar t, vergelijkende cijfers t-1

	Werkelijk jaar t	Begroot jaar t	Werkelijk jaar t-1
	€	€	€
Baten:			
– Baten van particulieren:			
– Baten van bedrijven
– Baten van loterijorganisaties
– Baten van subsidies van overheden
– Baten van verbonden organisaties zonder winststreven
– Baten van andere organisaties zonder winststreven
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Som van de geworven baten
– Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten
– Overige baten
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Som van de baten
 Lasten:			
 Besteed aan doelstellingen			
– Doelstelling A
– Doelstelling B
– Doelstelling C
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

 Wervingskosten
Kosten beheer en administratie
Som van de lasten
 Saldo voor financiële baten en lasten	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Saldo financiële baten en lasten
Saldo van baten en lasten	<hr/>	<hr/>	<hr/>
 Bestemming saldo van baten en lasten:			
Toevoeging/onttrekking aan:			
– continuïteitsreserve
– bestemmingsreserve
– bestemmingsfonds
– herwaarderingsreserve
– overige reserves
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

	<hr/>	<hr/>	<hr/>

650 Bijlage 3 Model toelichting bestedingen

	Besteed aan doelstellingen			Wervings- kosten	Kosten beheer en admini- stratie	Totaal werkelijk jaar t	Begroot jaar t	Totaal werkelijk jaar t-1
	A	B	C					
Verstrekke (project)subsidies en (project)bijdragen
Afdrachten aan verbonden (internationale) organisaties
Aankopen en verwervingen
Uitbesteed werk
Communicatiekosten
Personeelskosten
Huisvestingskosten
Kantoor- en algemene kosten
Afschrijving
Totaal

C2 KLEINE FONDSENWERVENDE ORGANISATIES

Deze Richtlijn C2 is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2017.

C2.1 Algemene uiteenzettingen

Inleiding en toepassingsgebied

101 Dit hoofdstuk is van toepassing op de kleine fondsenwervende organisatie.

De fondsenwervende organisatie is een particuliere organisatie met een maatschappelijke doelstelling die niet op winst is gericht en voor het realiseren van haar doelstelling baten verwerft uit publieke offervaardigheid en daarnaast uit andere bronnen van herkomst zoals overheidssubsidies, loterijen en baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten.

De kleine fondsenwervende organisatie is een organisatie waarvan de totale baten op geconsolideerde basis in het verslagjaar minder zijn dan € 500.000¹.

102 De jaarverslaggeving van de kleine fondsenwervende organisatie is als zodanig niet wettelijk geregeld. Er bestaan voor stichtingen en verenigingen summiere voorschriften in artikel 2:10 BW.

Het is voor de gebruikers van de jaarrekening van belang dat de organisatie een goed inzicht geeft in haar activiteiten en de uitkomsten daarvan. Het is voor het maatschappelijk vertrouwen in de fondsenwerving van belang dat het publiek erop kan vertrouwen dat de verslaggeving een heldere en transparante weergave is van de verwerving en de besteding van de middelen, en van de reserves en fondsen.

In hoofdstuk C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven zijn algemene bepalingen opgenomen voor de verslaggeving van (onder meer) kleine fondsenwervende organisaties. In hoofdstuk C2 zijn specifieke bepalingen opgenomen voor de verslaggeving van kleine fondsenwervende organisaties. Fondsenwervende organisaties passen beide hoofdstukken in combinatie toe. Indien de voorschriften van hoofdstuk C2 afwijken van die van hoofdstuk C1, gaan de voorschriften van hoofdstuk C2 voor. Voor het bestuursverslag past de fondsenwervende organisatie de voorschriften van hoofdstuk C2 toe. De voorschriften van hoofdstuk C1 die betrekking hebben op het bestuursverslag, zijn reeds in deze voorschriften verwerkt.

De kleine fondsenwervende organisatie die hoofdstuk C2 toepast, past ook hoofdstuk C1 en de andere hoofdstukken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen toe. Deze bepalingen vormen immers algemeen aanvaarde grondslagen voor de verslaggeving.

¹ Deze grens is ontleend aan de erkenningsregeling, zoals gepubliceerd door Stichting Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie.

Definities

103 In dit hoofdstuk worden de volgende begrippen gebruikt.

Bestemmingsreserve:

Het deel van het eigen vermogen dat wordt afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan, en deze beperking door het bestuur is aangebracht.

Bestemmingsfonds:

Het deel van het eigen vermogen dat wordt afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan, en deze beperking door derden is aangebracht.

Toeziethouder (commissaris):

De persoon die krachtens de statuten met het toezicht op het bestuur is belast.

Wettelijke bepalingen

104 Dit hoofdstuk is mede gebaseerd op de volgende wettelijke bepalingen. Deze bepalingen zijn opgenomen in hoofdstuk 900 Wetteksten:

- artikel 2:10 lid 1 en 2 BW;
- artikel 2:48 lid 1 BW;
- artikel 2:49 lid 1 BW; en
- artikel 2:300 lid 1 BW.

C2.2 Verwerking en waardering

Materiële vaste activa

201 Materiële vaste activa aangewend in het kader van de doelstelling worden op dezelfde manier gewaardeerd als activa benodigd voor de bedrijfsvoering.

In het geval dat investeringen zijn gefinancierd uit een speciale inzamelingsactie worden de baten uit de inzamelingsactie verwerkt in de staat van baten en lasten en wordt de investering geactiveerd onder de materiële vaste activa. De baten verkregen uit de inzamelingsactie worden via de bestemming van het saldo van baten en lasten toegevoegd aan een bestemmingsfonds. Uit het bestemmingsfonds valt jaarlijks via de bestemming van het saldo van baten en lasten een bedrag vrij naar rato van de afschrijvingen op het materieel vast actief ten gunste van de overige reserves.

In het geval dat investeringen zijn gefinancierd uit een overheidssubsidie wordt hoofdstuk B17 Overheidssubsidies zoveel als mogelijk toegepast.

Reserves en fondsen

202 De post reserves en fondsen heeft een bijzonder karakter. De fondsenwervende organisatie is gehouden dit vermogen slechts aan te wenden in overeenstemming met de doelstelling waartoe ze in het leven is geroepen. Daarom wordt gesproken over reserves en fondsen in plaats van over eigen vermogen.

203 Toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves en fondsen vinden plaats uit de bestemming van het saldo van baten en lasten. Bestedingen waarvoor een bestemmingsreserve of een bestemmingsfonds is gevormd, verwerkt de fondsenwervende

organisatie daarom eerst als last in de staat van baten en lasten. Zie ook alinea 203 tot en met 206 van hoofdstuk C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven.

C2.3 Presentatie en toelichting

Modellen

301 De fondsenwervende organisatie stelt de balans en de staat van baten en lasten op overeenkomstig de in bijlage 1 en 2 opgenomen modellen.

Teneinde inzicht te geven in de bijzondere karakteristiek van de organisatie kunnen de omschrijvingen van en indelingen in posten voor zover nodig worden aanpast.

Reserves en fondsen

302 In de balans wordt de post reserves en fondsen zodanig gepresenteerd dat daaruit afzonderlijk blijken:

1. de reserves; en
2. de fondsen.

303 Van elke post van de reserves en fondsen wordt een verloopoverzicht opgenomen waaruit blijkt:

- het bedrag aan het begin van het boekjaar;
- de toevoegingen en verminderingen over het boekjaar, uitgesplitst naar hun aard; en
- het bedrag aan het eind van het boekjaar.

Reserves

304 Het bestuur van de fondsenwervende organisatie geeft door de bepaling van de reserves aan op welke wijze het bestuur de ter beschikking staande middelen wenst aan te wenden.

De reserves worden in de balans onderverdeeld naar:

- bestemmingsreserves; en
- overige reserves.

305 Indien de fondsenwervende organisatie een deel van de middelen heeft afgezonderd, omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien haar doelstelling zou zijn toegestaan en deze beperking is door het bestuur aangebracht, merkt zij dit deel aan als bestemmingsreserve.

Fondsen

306 Indien de fondsenwervende organisatie een deel van de middelen heeft afgezonderd, omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien haar doelstelling zou zijn toegestaan en deze beperking is door derden aangebracht, merkt zij dit deel aan als bestemmingsfonds.

Een voorbeeld is een donatie waarvan de donateur heeft aangegeven dat deze niet bestemd zijn om te besteden, maar om te beheren en het rendement daarvan te besteden aan de doelstelling. Zie ook alinea 306 van hoofdstuk C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven.

307 Indien een actie voor een specifiek doel meer opbrengt dan voor dat doel benodigd is of aan een gift de bestemming ontvalt, wordt dit feit vermeld in het verslagjaar waarin dit

duidelijk wordt. Het meerdere bedrag wordt onder de overige reserves verantwoord. Indien aan een bestemmingsfonds de bestemming ontvalt, wordt het resterende bedrag aan de overige reserves toegevoegd of, bij besluit van het bestuur, aan een bestemmingsreserve toegevoegd. Deze verwerkingswijze wordt toegelicht.

Staat van baten en lasten

308 Alle opbrengsten worden voor het brutobedrag onder de baten opgenomen, tenzij dit hoofdstuk uitdrukkelijk anders bepaalt. Kosten die nodig zijn om bepaalde baten te realiseren, worden in de staat van baten en lasten als last te worden gepresenteerd, tenzij dit hoofdstuk uitdrukkelijk anders bepaalt.

309 In de staat van baten en lasten worden de begrotingscijfers van het verslagjaar vermeld. In de toelichting of in het bestuursverslag worden verschillen tussen de begroting en de werkelijke cijfers geanalyseerd.

Baten

310 In ieder geval wordt een onderscheid gemaakt in de volgende baten:

- baten van particulieren;
- baten van bedrijven;
- baten van loterijorganisaties;
- baten van subsidies van overheden;
- baten van andere verbonden organisaties zonder winststreven;
- baten van andere organisaties zonder winststreven;
- baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten;
- overige baten.

Onder baten van verbonden organisaties zonder winststreven worden opgenomen de baten van nationale en internationale moeder- en zusterorganisaties van de fondsenwervende organisatie. In de toelichting wordt inzicht gegeven in de aard van de baten.

Baten van particulieren

311 Binnen baten van particulieren worden in ieder geval in de toelichting afzonderlijk vermeld de bijdragen uit:

- collecten;
- nalatenschappen;
- contributies;
- donaties en giften;
- eigen loterijen en prijsvragen;
- overige baten van particulieren.

Met de opbrengst uit collecten wordt gedoeld op inzamelingen door middel van collecten waarvoor vergunningen worden afgegeven.

Baten van subsidies van overheden

312 Onder baten subsidies van overheden worden uitsluitend subsidies die zijn verkregen van een overheid, daaronder begrepen de Europese Unie of vergelijkbare internationale organisaties, overheidsinstellingen en publiekrechtelijke organisaties verantwoord. Tot deze subsidies worden ook gerekend, subsidies die via andere organisatie van een overheid zijn verkregen en onder dezelfde voorwaarden zijn verdeeld of toegewezen.

De fondsenwervende organisatie vermeldt in de toelichting of de betreffende subsidies een incidenteel dan wel structureel karakter hebben.

Voor het overige is hoofdstuk B17 Overheidssubsidies van toepassing.

Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

313 Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten worden als afzonderlijke post in de staat van baten en lasten opgenomen. Onder deze post worden bijvoorbeeld abonnementsgelden, entreegelden en baten uit de verkoop van artikelen opgenomen.

Bij verkoop van artikelen wordt in de staat van baten en lasten onder de post baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten de brutowinst verantwoord. In de toelichting op de staat van baten en lasten worden de netto-omzet, de kostprijs en de brutowinst vermeld.

Saldo financiële baten en lasten

314 Rentebaten en beleggingsresultaten worden verantwoord onder de post saldo financiële baten en lasten. De aan de fondsenwervende organisatie berekende kosten van beleggingen, zoals bankkosten en kosten van beheer door derden en de eigen organisatie worden in mindering gebracht op de post saldo financiële baten en lasten.

Lasten

315 Uit de staat van baten en lasten blijken de bestedingen in relatie tot de volgende activiteiten:

- besteed aan doelstellingen;
- wervingskosten;
- kosten beheer en administratie.

Besteed aan doelstellingen

316 Indien de fondsenwervende organisatie bestedingen doet aan verschillende doelstellingen, rekent zij per hoofdgroep van activiteiten de bestedingen toe.

317 Van voorlichting als onderdeel van de doelstelling is sprake wanneer de fondsenwervende organisatie voorlichting geeft, die primair ten doel heeft het bewerkstelligen van bewustwording, attitudeverandering en gedragsverandering (anders dan het geven van geld) bij de doelgroep. Het realiseren van dit voorlichtingsdoel moet een van de statutaire doelstellingen van de organisatie zijn en een rechtstreekse relatie hebben met de realisering van de hoofddoelstelling. Voorwaarde voor kostentoekening aan voorlichting is een consistent voorlichtingsbeleid. Voor de situatie waarin voorlichting en fondsenwerving tegelijk plaatsvinden, zie alinea 326.

De fondsenwervende organisatie vermeldt het bedrag van de voorlichtingskosten en de post waarin deze voorlichtingskosten zijn opgenomen afzonderlijk in de toelichting.

Wervingskosten

318 Alle kosten van activiteiten, die ten doel hebben particulieren, bedrijven, loterijorganisaties, overheden en andere (fondsenwervende) organisaties te bewegen geld te geven voor één of meer van de doelstellingen, worden aangemerkt als wervingskosten baten.

Dit houdt in dat de kosten voor publiciteit tot de wervingskosten baten worden gerekend, tenzij sprake is van voorlichtingskosten zoals bedoeld in alinea 317.

Indien in het kader van de uitvoering van de doelstelling door personen die tot de doelgroep behoren een eigen bijdrage wordt voldaan, dan wordt deze eigen bijdrage zichtbaar in de toelichting op de staat van baten en lasten in mindering gebracht op de lasten.

319 Regelmatig zal er sprake zijn van gemengde activiteiten: voorlichting en fondsenwerving tegelijk (bijvoorbeeld het toezenden van voorlichtingsmateriaal met daarbij de al dan niet nadrukkelijk gestelde vraag om de organisatie ook te steunen). In die gevallen is het toegestaan het deel van deze kosten dat betrekking heeft op de voorlichtingsactiviteit daaraan toe te rekenen. De fondsenwervende organisatie past de toerekeningsgrondslagen en -methodiek consistent toe en zet deze toerekeningsgrondslagen en -methodiek in de toelichting uiteen.

Kosten beheer en administratie

320 Kosten van beheer en administratie zijn die kosten die de fondsenwervende organisatie maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering die niet worden toegerekend aan de doelstelling of de werving van baten.

Personeelsbeloningen

321 De fondsenwervende organisatie vermeldt, indien van toepassing, het bedrag van de bezoldiging met inbegrip van de pensioenlasten, de omvang van het dienstverband in uren en het parttimepercentage van iedere individuele bestuurder en gewezen bestuurder en van iedere individuele toezichthouder en gewezen toezichthouder in de toelichting. Tevens vermeldt de organisatie de bedragen van verstrekte leningen, voorschotten en garanties aan (gewezen) bestuurders en (gewezen) toezichthouders. Indien van toepassing vermeldt de organisatie de nog openstaande bedragen, de afgewaardeerde bedragen en de bedragen waarvan werd afgezien, de rentevoet, de belangrijkste overige bepalingen, en de aflossingen gedurende het boekjaar.

Met bestuurders wordt bedoeld op de personen die deel uitmaken van het bestuur, dus van het statutaire bestuursorgaan (zie artikel 2:44 lid 1 en artikel 2:291 lid 1 BW). Voorts worden hieronder begrepen degenen die bij de statuten algemene bevoegdheden hebben verkregen of aangemerkt kunnen worden als feitelijk leidinggevende (bijvoorbeeld de titulaire directeur die geen statutaire bestuurder is).

Bestemming saldo van baten en lasten

322 De bestemming van het saldo van baten en lasten wordt onder de staat van baten en lasten dan wel in de toelichting vermeld.

C2.4 Bijzondere onderwerpen

Bestuursverslag

401 Het bestuursverslag is een verslag waarin de directie of het bestuur verantwoording aflegt over de gang van zaken bij de fondsenwervende organisatie en het door de organisatie gevoerde beleid.

Aan het bestuursverslag van een fondsenwervende organisatie komt een bijzondere betekenis toe. De aard van de activiteiten brengt met zich mee, dat de maatschappelijke betekenis daarvan slechts in beperkte mate uit de jaarrekening kan blijken.

402 In het bestuursverslag wordt in ieder geval informatie opgenomen over:

- de doelstelling, missie en visie;
- de belangrijkste risico's en onzekerheden;
- de doelrealisatie;
- het financieel beleid;
- de governance;
- de communicatie met belanghebbenden;
- de verwachte gang van zaken; en
- maatschappelijke aspecten van ondernemen.

Informatie over doelstelling, missie en visie

403 De fondsenwervende organisatie geeft in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht te geven in statutaire doelstelling(en), missie en visie van de organisatie.

Informatie over belangrijkste risico's en onzekerheden

404 De fondsenwervende organisatie neemt in het bestuursverslag een beschrijving op van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee de organisatie wordt geconfronteerd.

Informatie over doelrealisatie

405 De fondsenwervende organisatie geeft in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht te geven in:

- de gewenste resultaten en de beoogde verbetering van de situatie van de doelgroep dan wel van het maatschappelijke doel;
- de wijze van monitoren en evalueren van het behalen van resultaten en het realiseren van verbetering;
- de selectie van de programma's en/of projecten; en
- de belangrijkste bereikte resultaten en niet bereikte resultaten in het boekjaar in het licht van het (meerjaren)beleid.

Het is van belang dat de organisatie het publiek en andere belanghebbenden inzicht geeft in de bestedingen aan de doelstelling in het boekjaar.

Informatie over financieel beleid

406 De fondsenwervende organisatie geeft in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht in:

- de gehanteerde fondsenwervingsmethode(n);
- de gewenste en gerealiseerde verhouding tussen de lasten 'besteed aan doelstelling', 'wervingskosten' en 'kosten beheer en administratie';
- de gewenste en gerealiseerde verhouding tussen wervingskosten en de som van geworven baten; en
- het beleid ten aanzien van de functie en de omvang van de reserves en fondsen.

Informatie over governance

407 De fondsenwervende organisatie geeft in het bestuursverslag op een heldere en voor

buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht te geven in de naam en functie van bestuurders, directie en, indien van toepassing, toezichhouders en hun eventuele (betaalde en onbetaalde) hoofd- en nevenfuncties.

Informatie over communicatie met belanghebbenden

408 De fondsenwervende organisatie geeft in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht in haar beleid en de wijze waarop met belanghebbenden gecommuniceerd wordt waarbij de organisatie benoemt welke (groepen) van belanghebbenden voor de organisatie van belang zijn.

Informatie over verwachte gang van zaken

409 De fondsenwervende organisatie geeft in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht in de belangrijkste toekomstplannen voor de korte en middellange termijn. Zij neemt ook de begroting voor het jaar volgend op het verslagjaar in samenvattende vorm op.

Bijlage 1 Model balans

	31 december 20xx	31 december 20xx-1
ACTIVA		
Immateriële vaste activa
Materiële vaste activa
Financiële vaste activa
	<hr/>	<hr/>

Vorraden
Vorderingen en overlopende activa
Effecten
Liquide middelen
	<hr/>	<hr/>
Totaal
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
– reserves		
• bestemmingsreserves
• overige reserves
	<hr/>	<hr/>

– fondsen		
• bestemmingsfonds(en)
	<hr/>	<hr/>

Voorzieningen
Langlopende schulden
Kortlopende schulden
	<hr/>	<hr/>
Totaal
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Bijlage 2 Model van baten en lasten

	Werkelijk jaar t		Begroot jaar t	Werkelijk jaar t-1	
	€	€	€	€	€
Baten:					
– Baten van particulieren:					
– Baten van bedrijven	
– Baten van loterijorganisaties	
– Baten van subsidies van overheden	
– Baten van verbonden (internationale) organisaties	
– Baten van andere organisaties zonder winststreven	
		<u>...</u>		<u>...</u>	<u>...</u>
Som van de geworven baten	
Baten als tegenprestatie voor de levering van					
– producten en/of diensten	
– Overige baten	
Som van de baten		<u>...</u>		<u>...</u>	<u>...</u>
Lasten:					
Besteed aan doelstellingen					
– Doelstelling A	
– Doelstelling B	
– Doelstelling C	
		<u>...</u>		<u>...</u>	<u>...</u>
	
Wervingskosten	
Kosten beheer en administratie	
Som van de lasten		<u>...</u>		<u>...</u>	<u>...</u>
Saldo voor financiële baten en lasten	
Saldo financiële baten en lasten	
Saldo van baten en lasten		<u>...</u>		<u>...</u>	<u>...</u>
Bestemming saldo van baten en lasten:					
Toevoeging/onttrekking aan:					
– overige reserve	
– bestemmingsreserves	
– bestemmingsfonds	
		<u>...</u>		<u>...</u>	<u>...</u>
		<u>...</u>		<u>...</u>	<u>...</u>

Als gevolg van de ontvangen commentaren op RJ 650 en hoofdstuk C2 zijn ook enkele alinea's in RJ 640 'Organisaties-zonder-winststreven' en hoofdstuk C1 'Kleine organisaties-zonder-winststreven' gewijzigd. Tevens is de definitie van Verbonden organisaties zonder winstreven in RJ 940 'Begrippen' toegevoegd. De gewijzigde teksten vindt u hieronder.

640 ORGANISATIES-ZONDER-WINSTSTREVEN

Deze Richtlijn 640 (aangepast 2016) vervangt Richtlijn 640 (aangepast 2015) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2017.

640.1 Algemene uiteenzetting

Inleiding en toepassingsgebied

101 Dit hoofdstuk is van toepassing op de organisatie-zonder-winststreven (hierna organisatie). De organisatie heeft niet als primaire doelstelling het behalen van winst, maar is primair gericht op een kerkelijke, levensbeschouwelijke, maatschappelijke, charitatieve, culturele of wetenschappelijke doelstelling, of streeft anderszins een maatschappelijk doel of algemeen nut na. In het kader van deze doelstelling kan zij zich (tevens) bezighouden met het leveren van producten en/of diensten.

102 Voor de organisatie is Titel 9 Boek 2 BW formeel niet van toepassing. Aangezien de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving een nadere invulling geven van het in Titel 9 Boek 2 BW vereiste inzicht, is dit hoofdstuk formeel niet (direct of indirect) van toepassing op de organisatie. Echter ook voor de organisatie is het in het algemeen van belang een goed inzicht in de activiteiten en de uitkomsten daarvan te geven aan gebruikers van haar jaarrekening.

Teneinde bovengenoemd inzicht te verschaffen verdient het voor de organisatie sterke aanbeveling de bepalingen van dit hoofdstuk toe te passen. **Indien de organisatie dit hoofdstuk toepast, dienen de andere stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving ook te worden toegepast.** Deze bepalingen vormen immers algemeen aanvaarde grondslagen voor de verslaggeving. Uiteraard zal de uitgebreidheid van haar verslaggeving mede afhangen van het specifieke karakter en haar omvang en complexiteit. Ook de informatiebehoeften van de groep van gebruikers en hun positie in relatie tot de organisatie zijn hierbij van belang. De afweging tussen kosten en baten (relevantie voor de gebruikers) speelt daarbij een belangrijke rol.

103 Soms valt de organisatie op grond van haar rechtsvorm of de aard van haar activiteiten geheel of gedeeltelijk onder Titel 9 Boek 2 BW.

Voor deze organisatie zijn de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving van toepassing. Het verdient sterke aanbeveling dat deze organisatie de voorschriften van dit hoofdstuk, voor zover van toepassing, ook toepast.

104 Voor de jaarverslaggeving van de organisatie kunnen specifieke wet- of regelgeving en subsidievoorschriften gelden. **De specifieke wet- en regelgeving en de subsidievoorschriften dienen voor te gaan op de stellige uitspraken in dit hoofdstuk en/of de andere hoofdstukken van deze bundel. Indien de jaarrekening vanwege specifieke wet-**

en regelgeving en subsidievoorschriften niet geheel voldoet aan de voorschriften van dit hoofdstuk, dient de organisatie door middel van aanvullende informatie in de toelichting ook de informatie te verstrekken die dit hoofdstuk vereist.

105 Soms kwalificeert de organisatie ook als fondsenwervende organisatie. De fondsenwervende organisatie past de bepalingen van hoofdstuk 650 Fondsenwervende organisaties toe. In aanvulling op hoofdstuk 650 Fondsenwervende organisaties is op de fondsenwervende organisatie ook hoofdstuk 640 Organisaties-zonder-winststreven van toepassing, tenzij hoofdstuk 650 daarvan afwijkend is.

106 Het verdient sterke aanbeveling dat de organisatie in de toelichting op de jaarrekening vermeldt dat de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving zijn gevolgd. **Een dergelijke vermelding dient slechts te worden opgenomen als de stellige uitspraken van de Richtlijnen integraal zijn toegepast.**

Definities

107 In dit hoofdstuk worden de volgende begrippen gebruikt. De betekenis van deze begrippen is omschreven in hoofdstuk 940 Begrippen:

- baten uit sponsoring;
- bestemmingsreserve;
- bestemmingsfonds;
- bestuurder of gewezen bestuurder;
- exploitatiesubsidies;
- fondsenwervende instelling; en
- toezichthouder (commissaris)

Wettelijke bepalingen

108 Dit hoofdstuk is mede gebaseerd op de volgende wettelijke bepalingen. Deze bepalingen zijn opgenomen in hoofdstuk 900 Wetteksten:

- artikel 2:10 BW;
- artikel 2:48 BW.

640.2 **Verwerking en waardering**

201 **De organisatie dient alle baten en lasten in de staat van baten en lasten te verantwoorden, met uitzondering van de in paragraaf 4 van hoofdstuk 240 Eigen vermogen vermelde rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen. Uitgaven die worden gedekt uit bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen dienen ook in de staat van baten en lasten te worden verantwoord.**

Subsidieverplichtingen en verplichtingen tot het doen van giften

202 Soms realiseert de organisatie haar doelstellingen mede door het verstrekken van subsidies en giften. Van een subsidieverplichting respectievelijk een verplichting tot het doen van een gift is veelal pas sprake nadat het daartoe bevoegde orgaan een besluit ter zake heeft genomen en dit schriftelijk kenbaar heeft gemaakt aan de ontvanger van de subsidie of gift, zodanig dat een in rechte afdwingbare verplichting of feitelijke verplichting ontstaat. **De**

organisatie dient subsidieverplichtingen en verplichtingen tot het doen van een gift in de balans als schuld en in de staat van baten en lasten als last te verantwoorden, ook als de verplichting is aangegaan voor meer dan een jaar. Als zij bijvoorbeeld een subsidietoezegging doet voor een periode van drie jaar, dan verwerkt zij het volledige bedrag in het jaar van toezegging als last en als verplichting.

203 Indien subsidieverplichtingen vervallen, dient de organisatie deze in het boekjaar waarin zij vervallen in de toelichting op de staat van baten en lasten zichtbaar in mindering te brengen op de verstrekte subsidies of giften.

Baten in natura

204 De organisatie dient baten in de vorm van goederen of diensten te waarderen tegen de reële waarde (voor zover deze betrouwbaar kan worden vastgesteld en materieel is) en tegen die reële waarde te verwerken in de staat van baten en lasten. Een voorbeeld van een bate in de vorm van goederen is de verkrijging van een pand voor een bedrag lager dan de reële waarde dan wel ‘om niet’. Een voorbeeld van een bate in de vorm van diensten is het om niet of tegen een sterk gereduceerd tarief verrichten van diensten door een notaris.

Vrijwilligerswerk wordt niet in de staat van baten en lasten opgenomen. Indien vrijwilligerswerk belangrijk is voor de organisatie, maakt zij daarvan in haar bestuursverslag melding.

Subsidiebatens

204a Organisaties-zonder-winststreven ontvangen soms subsidies die door de verstrekker afhankelijk zijn gesteld van de uitvoeringskosten van of investeringsuitgaven voor een project of van het exploitatietekort van de gehele organisatie, dan wel afhangen van een door de organisatie geleverde prestatie. Voorbeelden van veel voorkomende subsidies zijn:

- subsidies voor prestaties, bijvoorbeeld voor wetenschappelijk onderzoek;
- investeringssubsidies, bijvoorbeeld bijdragen in de stichtingskosten van een gebouw;
- exploitatiesubsidies, bijvoorbeeld bijdragen in een exploitatietekort van een vereniging of instelling.

204b Voor de verwerking, waardering en presentatie van subsidiebatens dient hoofdstuk 274 Overheidssubsidies zoveel als mogelijk te worden toegepast.

Baten met een bijzondere bestemming

205 Indien baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, dient de organisatie de omvang van de nog niet bestede bedragen via de resultaatbestemming toe te voegen aan de bestemmingsreserves respectievelijk bestemmingsfondsen.

206 Indien de organisatie in een volgend verslagjaar uit deze bestemmingsreserves respectievelijk bestemmingsfondsen put, dient zij deze besteding in de staat van baten en lasten als last te verwerken. Zij dient deze besteding te verwerken via de resultaatbestemming als een onttrekking aan de bestemmingsreserves respectievelijk bestemmingsfondsen.

207 De organisatie bepaalt het resultaat inclusief de baten en lasten met een bijzondere bestemming.

Baten uit nalatenschappen

208 De organisatie dient baten uit nalatenschappen te verwerken in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Zij verwerkt voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten in het boekjaar waarin ze worden ontvangen als baten uit nalatenschappen.

De omvang van een bate uit nalatenschap kan betrouwbaar worden vastgesteld als, op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt, een betrouwbare schatting van de ontvangst kan worden gemaakt. Hiervan is in ieder geval sprake bij ontvangst van de akte van verdeling.

Bij de waardering van nalatenschappen dient de organisatie rekening te houden met eventuele rechten van vruchtgebruik.

Baten uit loterijen

209 De organisatie dient baten uit eigen loterijen te verantwoorden voor het totaalbedrag van de inleg vermeerderd met de waarde van de om niet verkregen prijzen en verminderd met de waarde van de verstrekte prijzen.

640.3 Presentatie

Jaarverslaggeving

301 De jaarverslaggeving van de organisatie dient in ieder geval de volgende onderdelen te bevatten:

- jaarrekening, bestaande uit:
 - de balans, met de vergelijkende cijfers van het vorige boekjaar;
 - de staat van baten en lasten, met de vergelijkende cijfers van het vorige boekjaar;
 - de toelichting op de balans en de staat van baten en lasten;
- bestuursverslag, waarin ten minste opgenomen:
 - de omschrijving van de doelstelling;
 - de samenstelling van bestuur en directie;
 - een verslag van de activiteiten.

302 Het verdient aanbeveling dat de organisatie de term ‘winst-en-verliesrekening’ vervangt door de term ‘staat van baten en lasten’. Andere benamingen die het karakter van dit overzicht beter weergeven zijn ook aanvaardbaar.

303 De organisatie dient voor zover van toepassing in de jaarverslaggeving eveneens op te nemen onder het hoofd Overige gegevens de controleverklaring van de accountant.

Kasstroomoverzicht

304 Het verdient sterke aanbeveling dat de organisatie in de toelichting van de jaarrekening een kasstroomoverzicht opneemt. Op het kasstroomoverzicht zijn de bepalingen van hoofdstuk 360 Het kasstroomoverzicht van toepassing.

Begrotingscijfers

305 **De organisatie dient in de staat van baten en lasten de begrotingscijfers van het boekjaar op te nemen, tenzij de functie die zij aan de begroting toekent dat niet zinvol maakt.** Van dit laatste is bijvoorbeeld sprake als zij de begroting niet als belangrijk stuurinstrument gebruikt voor de beheersing van de activiteiten.

Resultaatbestemming

306 **De organisatie dient de resultaatbestemming onder de staat van baten en lasten op te nemen. Zij dient toevoegingen aan en onttrekkingen uit de bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen als afzonderlijke posten in de resultaatbestemming te vermelden.**

Modellen

307 De modellen zoals opgenomen in het Besluit modellen jaarrekening zijn blijkens artikel 1 van dat Besluit alleen voorgeschreven voor de naamloze en de besloten vennootschap. De in het Besluit opgenomen modellen worden slechts toegepast bij de organisatie voor zover dit een goed inzicht geeft in haar bijzondere karakteristiek. Teneinde dit inzicht te geven worden omschrijvingen van en indelingen in posten voor zover nodig aangepast.

308 **De organisatie dient bij de indeling van de staat van baten en lasten een keuze te maken tussen het categoriale en het functionele model.**

309 **In het categoriale model dienen – voor zover van toepassing – tenminste de volgende categorieën baten te worden onderscheiden:**

- baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten (zie ook alinea 320);
- subsidiebaten (zie ook alinea 408 tot en met 410);
- sponsorbijdragen;
- giften en baten uit fondsenwerving;
- financiële baten;
- overige baten.

In het categoriale model dienen – voor zover van toepassing – ten minste de volgende categorieën lasten te worden onderscheiden:

- inkoopwaarde van geleverde producten;
- personeelskosten;
- afschrijvingen op vaste activa;
- verstrekte subsidies of giften (zie ook alinea 203);
- financiële lasten;
- overige lasten.

Eigen vermogen

310 Het eigen vermogen van de organisatie heeft een bijzonder karakter. In het algemeen geldt dat het eigen vermogen niet is bedoeld om te eniger tijd aan de eigenaren van de organisatie te worden uitgekeerd, zoals bij een onderneming, maar dat het slechts kan worden aangewend in overeenstemming met de doelstellingen waarvoor zij in het leven is geroepen. Meer specifiek geldt dat het de stichting en de vereniging ingevolge artikel 2:285 lid 3 BW respectievelijk artikel 2:26 lid 3 BW niet is toegestaan uitkeringen te doen aan oprichters of leden van de rechtspersoon of aan hen die deel uitmaken van zijn organen.

311 De organisatie dient in de balans of in de toelichting het eigen vermogen zodanig te presenteren dat daaruit blijkt welk gedeelte vrij besteedbaar is en welk gedeelte op enigerlei wijze is vastgelegd.

312 In het geval van een stichting komt het voor dat bij de oprichting een beginkapitaal is ingebracht. Dit gedeelte van het eigen vermogen wordt bij voorkeur aangeduid als kapitaal of stichtingskapitaal.

313 Indien de organisatie een deel van het eigen vermogen heeft afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien haar doelstelling zou zijn toegestaan en deze beperking is door het bestuur aangebracht, dient zij dit deel aan te merken als bestemmingsreserve.

314 Het gedeelte van het eigen vermogen waarover de daartoe bevoegde organen zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kan beschikken voor het doel waarvoor de organisatie is opgericht, wordt bij voorkeur aangeduid als algemene reserve of overige reserve.

315 Indien de organisatie een deel van het eigen vermogen heeft afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien haar doelstelling zou zijn toegestaan en deze beperking is door derden aangebracht, dient zij dit deel aan te merken als bestemmingsfonds.

De reden voor het onderscheid tussen bestemmingsfonds en bestemmingsreserve is dat bij een bestemmingsreserve het bestuur de beperking in de bestemming heeft aangebracht en dus ook weer kan opheffen, zodat in wezen nog steeds sprake is van vrij besteedbaar vermogen.

Mutatis mutandis geldt het in deze alinea gestelde ook indien de beperking door de ledenvergadering van een vereniging is aangebracht.

316 Bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen dienen te worden onderscheiden van voorzieningen.

317 De organisatie dient voor iedere post van het eigen vermogen een verloopoverzicht in de toelichting op te nemen.

318 Indien de organisatie een geconsolideerde jaarrekening opstelt, splitst zij het groepsvermogen niet uit maar presenteert onder het groepsvermogen alleen een eventueel aandeel derden dat niet aan haar toekomt.

Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

319 Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten worden in de staat van baten en lasten weergegeven als omzet of met een meer kenmerkende omschrijving zoals abonnementsgelden, deelnemersbijdragen, huuropbrengsten of recettes.

Overige baten

320 Bijdragen van leden en/of donateurs worden als opbrengstencategorie afzonderlijk vermeld met bijvoorbeeld de omschrijving contributies of donaties, tenzij zij het karakter hebben van tegenprestatie voor de levering van specifieke producten en/of diensten.

640.4 Toelichting

401 Als de organisatie de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving integraal heeft toegepast, dient zij hiervan melding te maken in de toelichting van de jaarrekening.

401a De organisatie dient in de toelichting te vermelden de statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm.

Begroting

402 De organisatie dient in de toelichting de verschillen tussen de begroting en de werkelijke cijfers te analyseren, tenzij de functie die zij aan de begroting toekent dat niet zinvol maakt. Van dit laatste is bijvoorbeeld sprake als zij de begroting niet als belangrijk stuurinstrument gebruikt voor de beheersing van de activiteiten.

Eigen vermogen

403 De organisatie dient verschillen tussen de omvang van het groepsvermogen in de geconsolideerde balans en de omvang van het eigen vermogen in de enkelvoudige balans toe te lichten.

404 De organisatie dient in de toelichting het bedrag en de beperkte doelstelling van ieder bestemmingsfonds te vermelden, alsmede de reden van deze beperking en alle overige voorwaarden die door de derden zijn gesteld.

405 De organisatie dient in de toelichting het bedrag en de beperkte doelstelling van iedere bestemmingsreserve te vermelden, alsmede het feit dat het bestuur deze beperking heeft aangebracht.

406 Indien de statuten voorschrijven dat bepaalde reserves met beperkte bestedingsmogelijkheid worden gevormd, dient de organisatie in de toelichting het bedrag en de aard van deze statutaire bepalingen te vermelden.

Baten in natura

407 Indien van belangrijke baten in de vorm van zaken of diensten de waarde niet op betrouwbare wijze kan worden geschat, dient de organisatie daarvan in de toelichting melding te maken.

Baten met een bijzondere bestemming

408 **De organisatie dient baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen afzonderlijk in de toelichting op de staat van baten en lasten te vermelden.**

Subsidiebaten

409 **Indien verschillende soorten subsidies en/of subsidies van verschillende categorieën subsidiegevers – overheden (EU, Rijk) of anderen (bedrijven, andere organisaties) – worden verkregen, dient de organisatie in de (toelichting op de) staat van baten en lasten de verkregen subsidies afzonderlijk per hoofdgroep te vermelden. Zij dient in de toelichting te vermelden of de betreffende subsidies een incidenteel dan wel structureel karakter hebben.**

410 Het doel van de indeling zoals aangegeven in alinea 409 is om gebruikers van de jaarrekening in staat te stellen zich een oordeel te vormen over de mate waarin de opbrengsten een incidenteel dan wel een permanent karakter hebben. Hieruit kan inzicht worden verkregen in de risico's die de organisatie loopt ten aanzien van de in de toekomst te verwachten opbrengsten.

411 **De organisatie dient in de toelichting eventuele subsidievoorwaarden te vermelden. Zij dient te vermelden in hoeverre subsidieafrekeningen nog niet door de subsidieverlener zijn goedgekeurd.**

Kostentoerekening

412 **De organisatie dient de wijze waarop kostentoerekening aan activiteiten plaatsvindt, in de toelichting te vermelden.**

Personeelsbeloningen

413 **De organisatie dient het bedrag van de bezoldiging met inbegrip van de pensioenlasten van de bestuurders, gewezen bestuurders, toezichthouders en gewezen toezichthouders in de toelichting te vermelden. Tevens dient de organisatie de bedragen te vermelden van verstrekte leningen, voorschotten en garanties aan (gewezen) bestuurders en (gewezen) toezichthouders.** Indien van toepassing vermeldt de organisatie de nog openstaande bedragen, de rentevoet, de belangrijkste overige bepalingen, en de aflossingen gedurende het boekjaar. Informatie over bovenstaande bezoldiging hoeft niet te worden vermeld als het bedrag tot een enkele natuurlijke persoon kan worden herleid.

De organisatie vermeldt de gegevens over de bezoldiging en dergelijke van (gewezen) bestuurders en van (gewezen) toezichthouders in overeenstemming met paragraaf 6 Bezoldiging van bestuurders en commissarissen van hoofdstuk 271 Personeelsbeloningen.

Indien de organisatie de financiële gegevens van andere rechtspersonen of vennootschappen consolideert, worden de bedragen die ten laste van deze rechtspersonen of vennootschappen zijn gekomen in de opgave begrepen.

Naast het hiervoor in deze alinea vermelde gelden voor de organisatie, voor zover van toepassing, de toelichtingsvereisten van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. In paragraaf 7 van hoofdstuk 271 Personeelsbeloningen zijn

deze toelichtingsvereisten nader uiteengezet. Voor de organisatie die onder het toepassingsgebied van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector valt, is deze paragraaf van overeenkomstige toepassing.

414 De organisatie dient voor zover van toepassing in de toelichting op te nemen een opgave van de gebeurtenissen na de balansdatum met belangrijke financiële gevolgen, onder vermelding van de omvang van die gevolgen.

640.5 Bijzondere onderwerpen

Geconsolideerde jaarrekening

501 De organisatie die aan het hoofd staat van haar groep, dient een geconsolideerde jaarrekening op te stellen waarin zijn opgenomen de eigen financiële gegevens met die van haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft.

Alinea 201 tot en met 207 van hoofdstuk 217 Consolidatie geeft aanwijzingen voor het bestaan van een zodanige groepsrelatie tussen organisaties (aldaar aangeduid met groepsmaatschappijen). Van belang is of een (overheersende) organisatie overheersende invloed heeft over een andere (overheerste) organisatie. Dit is het geval als het financiële en operationele beleid kan worden bepaald en op grond daarvan belangrijke economische voordelen kunnen worden behaald en tevens belangrijke economische risico's worden gelopen met betrekking tot de activiteiten van de overheerste organisatie.

Bij een dergelijke organisatie is vaak geen sprake van een relatie tussen de organisaties via aandelenbezit. De relatie tussen deze organisaties vindt dan in het bijzonder haar grond in de statutaire en contractuele bepalingen omtrent de invloed op het beleid en de economische voordelen en de risico's met betrekking tot de activiteiten. Al deze bepalingen worden in de beschouwing betrokken teneinde in de specifieke situatie te beoordelen of sprake is van een groepsrelatie. Eenheid van bestuur van twee entiteiten is op zichzelf nog onvoldoende grondslag om te concluderen dat sprake is van een groep of een groepsrelatie. Gezien het specifieke karakter van dergelijke organisaties worden in alinea 502 tot en met 504 meer concrete aspecten genoemd die in het kader van deze beoordeling van belang zijn.

502 Aspecten met betrekking tot de invloed op het beleid van de andere entiteit die onder meer in de beoordeling van belang zijn:

- het al dan niet beschikken over de meerderheid van stemrechten in het bestuur of gelijkwaardig bestuursorgaan van de andere entiteit; dan wel de mogelijkheid om anderszins doorslaggevend invloed uit te oefenen op dit stemrecht;
- het al dan niet kunnen benoemen of ontslaan van de meerderheid van de leden van het bestuur of gelijkwaardig bestuursorgaan van de andere entiteit;
- het al dan niet kunnen uitbrengen van de meerderheid van stemrechten in de algemene vergadering van de andere entiteit of de mogelijkheid invloed uit te oefenen op het stemgedrag;
- het al dan niet beschikken over een vetorecht over belangrijke beslissingen van het bestuur of gelijkwaardig bestuursorgaan van die andere entiteit dan wel de mogelijkheid dergelijke

beslissingen te herroepen of aan te passen; bijvoorbeeld inzake operationele beslissingen, of met betrekking tot investeringsbudgetten;

- de al dan niet bevoegdheid om goedkeuring te verlenen voor het aanstellen, herbenoemen en ontslaan van functionarissen op sleutelposities bij de andere entiteit;
- of het mandaat van de andere entiteit is bepaald en beperkt is;
- het al dan niet beschikken over bijzondere zeggenschapsrechten op grond waarvan invloed kan worden uitgeoefend op het financiële en operationele beleid van de andere entiteit.

Bij een dergelijke Organisaties komt het veelvuldig voor dat een directie of bestuur functioneert en een raad van toezicht het toezicht uitoefent op de werkzaamheden van de directie of het bestuur en doorslaggevend invloed uitoefent op de besluitvorming. De raad van toezicht is dan te beschouwen als een voorbeeld van een ‘gelijkwaardig bestuursorgaan’ waaraan hierboven wordt gerefereerd.

503 Aspecten met betrekking tot de economische voordelen en de risico's met betrekking tot de activiteiten die onder meer in de beoordeling van belang zijn:

- het al dan niet beschikken over de macht de andere entiteit op te heffen en een substantieel aandeel in de overblijvende economische voordelen te verkrijgen of substantiële schulden te dragen;
- het al dan niet beschikken over de macht uitkeringen van vermogensbestanddelen aan de andere entiteit te onttrekken, en/of het aansprakelijk zijn voor bepaalde verplichtingen van de andere entiteit;
- het al dan niet direct of indirect bezitten van de eigendomstitel van het eigen vermogen van de andere entiteit met een recht hierover in continuïteit te beschikken;
- het gerechtigd zijn tot een substantieel deel van het eigen vermogen van de andere entiteit in een bepaalde situatie, bijvoorbeeld in geval die andere entiteit wordt ontbonden;
- de mogelijkheid de andere entiteit aanwijzingen te geven om medewerking te verlenen aan het bereiken van de eigen doelen;
- het al dan niet blootgesteld zijn aan de overblijvende schulden van de andere entiteit.

504 Indien sprake is van economische afhankelijkheid van een bepaalde entiteit betekent dit nog niet noodzakelijkerwijs dat sprake is van overheersende zeggenschap door die andere entiteit. Bijvoorbeeld in het geval dat een bepaalde stichting haar fondsen grotendeels ontvangt van een andere stichting. Deze ontvangende stichting heeft zelf de bevoegdheid om te besluiten of zij fondsen accepteert van de donorstichting. De donorstichting heeft in een dergelijk geval weliswaar invloed, maar niet automatisch de macht om het financiële en operationele beleid te bepalen.

505 De consolidatieplicht rust op het groepshoofd. Het groepshoofd is de rechtspersoon die de centrale leiding heeft over de groep en het beleid van de groep kan bepalen.

506 Uit alinea 206 van hoofdstuk 217 vloeit voort dat bij nevensgeschikte Organisaties, waarvan de besturen een personele unie vormen, sprake kan zijn van een groepsrelatie. Wanneer geen sprake is van een groepsrelatie kan sprake zijn van verbonden partijen. Hoofdstuk 330 Verbonden partijen is van overeenkomstige toepassing op de organisatie.

507 **Indien sprake is van een groep en indien in overeenstemming met de aanbeveling van alinea 304 een kasstroomoverzicht wordt opgenomen, dient dit overzicht op geconsolideerde basis te worden opgesteld.**

508 **De organisatie dient in de toelichting van de geconsolideerde jaarrekening inzicht te geven in de groepsstructuur. Zij dient van alle rechtspersonen en vennootschappen waarvan zij de financiële gegevens opneemt in de geconsolideerde jaarrekening de volgende informatie in de toelichting te vermelden:**

- **statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm;**
- **omschrijving van de doelstelling;**
- **samenstelling van bestuur en directie.**

509 Het is mogelijk dat het groepshoofd stichtingen en/of verenigingen in de consolidatie moet betrekken. Aangezien op de balans van het groepshoofd geen kapitaalbelang in een stichting of vereniging tot uitdrukking kan worden gebracht, is eliminatie van een zodanig kapitaalbelang tegenover het eigen vermogen van de stichting respectievelijk vereniging niet mogelijk. Het consolideren van jaarrekeningen van stichtingen en verenigingen komt daarom neer op het samenvoegen van de desbetreffende jaarrekeningen, onder eliminatie van onderlinge vorderingen en schulden en onderlinge baten en lasten. Het geconsolideerde eigen vermogen van de groep wijkt daardoor af van het eigen vermogen van het groepshoofd.

Segmentatie

510 **Indien de organisatie zeer verschillende soorten activiteiten verricht en/of activiteiten verricht op zeer uiteenlopende locaties, dienen per hoofdgroep van activiteiten respectievelijk locaties de relevante posten van de balans en de staat van baten en lasten te worden gesegmenteerd.**

Bij de indeling naar hoofdgroepen kan de organisatie zich richten naar hoofdstuk 350 Gesegmenteerde informatie, paragraaf 2 en 3.

511 Informatie over de verschillende activiteiten en locaties (gesegmenteerde informatie) is relevant om inzicht te krijgen in de rendementen en risico's, efficiëntie en effectiviteit van deze activiteiten en in de toekomstige ontwikkeling hiervan.

Bestuursverslag

512 Aan het bestuursverslag van de organisatie komt een bijzondere betekenis toe. De aard van de activiteiten brengt namelijk met zich mee, dat de maatschappelijke betekenis van de activiteiten slechts in beperkte mate uit de jaarrekening kan blijken. Daarom worden hierna, in aanvulling op hoofdstuk 400 Bestuursverslag, nog enkele richtlijnen gegeven.

513 **Het bestuursverslag, ook wel aangeduid als activiteitenverslag, dient te beschrijven wat de doelstelling van de organisatie is, met welk beleid die doelstelling wordt nagestreefd en op welke wijze de belangrijkste activiteiten daar inpassen.**

514 Aangezien de maatschappelijke betekenis van de activiteiten slechts in beperkte mate uit de financiële gegevens van de jaarrekening blijkt, geeft de organisatie het resultaat van de

activiteiten verbaal weer in het bestuursverslag, waar mogelijk ondersteund door andersoortige gekwantificeerde informatie.

515 Bij de indeling van het bestuursverslag zoekt de organisatie aansluiting bij de indeling zoals beschreven in alinea 510.

516 **De organisatie dient in het bestuursverslag melding te maken van belangrijke stellige bestuurlijke voornemens en inmiddels in het nieuwe jaar genomen besluiten, alsmede van de financiële vertaling daarvan. Zij dient de begroting voor het jaar volgend op het verslagjaar in samenvattende vorm op te nemen, tenzij de functie die zij aan de begroting toekent dat niet zinvol maakt.** Van dit laatste is bijvoorbeeld sprake als zij de begroting niet als belangrijk stuurinstrument gebruikt voor de beheersing van de activiteiten.

516a **De organisatie dient in het bestuursverslag inzicht te geven in de mate waarin baten eenmalig of jaarlijks terugkerend zijn.** Hiermee geeft de organisatie inzicht in risico's ten aanzien van continuïteit van de baten.

517 **De organisatie dient haar beleid met betrekking tot de omvang en functie van het vrij besteedbare vermogen, zoals bedoeld in alinea 311, te vermelden.**

Hierbij wordt aandacht geschonken aan verwerking van een eventueel groot batig of nadelig saldo, alsmede aan de continuïteit van de organisatie.

518 **De organisatie dient belangrijke wijzigingen in de (statutaire) doelstelling met redenen omkleed in het verslag te vermelden.**

519 **Indien de organisatie beleggingen heeft, dient zij in het bestuursverslag een uiteenzetting op te nemen van het gevoerde beleggingsbeleid en dient zij inzicht te geven in de risico's.**

Openbaarmaking

520 Behalve voor de organisatie die onder Titel 9 Boek 2 BW valt, gelden veelal geen wettelijke voorschriften tot openbaarmaking van de jaarstukken.

521 Gezien de veelal maatschappelijke betekenis van de organisatie wordt echter aanbevolen dat zij de jaarstukken aan belanghebbenden en belangstellenden ter beschikking stelt, zodra ze zijn vastgesteld door de bevoegde organen.

Stichting Administratiekantoor

Algemene uiteenzetting

522 De zogenoemde 'Stichting Administratiekantoor' (hierna 'Administratiekantoor') heeft als algemene statutaire doelstelling meestal het tegen toekenning van certificaten, ten titel van beheer in eigendom verwerven, beheren en administreren van aandelen. Voortvloeiend uit deze doelstelling oefent het Administratiekantoor de taken uit van de aan de geadmistrateerde aandelen verbonden rechten, zoals het stemrecht en het claimrecht. Tevens verzorgt het

Administratiekantoor de doorbetaling van ontvangen dividenden en andere uitkeringen (waaronder begrepen de liquidatie-uitkeringen) aan de certificaathouders.

523 Op grond van de algemene bepalingen in artikel 2:10 lid 1 en 2 BW is het bestuur van een Administratiekantoor verplicht tot het voeren van een administratie en het opmaken van een balans met een staat van baten en lasten. Voor het Administratiekantoor gelden de algemene uitgangspunten van jaarverslaggeving zoals vermeld in dit hoofdstuk.

Verwerking van de aandelen en de certificaten in de balans

524 Hoofdstuk 115 Criteria voor opname en vermelding van gegevens beschrijft onder meer de voorwaarden voor het verwerken van een actief in de balans. **Indien het niet waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen verbonden aan de in beheer gehouden aandelen aan het Administratiekantoor toevloeien, dient het Administratiekantoor die aandelen niet als activa in de jaarrekening te verwerken. Het Administratiekantoor dient eveneens geen verplichting op te nemen voor de uitgegeven certificaten indien het niet waarschijnlijk is dat die certificaten worden afgewikkeld door een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen.**

525 Op grond van de Administratievoorwaarden beschikt het Administratiekantoor vrijwel nooit over het economisch eigendom van de aandelen, aangezien het Administratiekantoor de beschikkingsmacht over de in de aandelen belichaamde waarde ontbeert. Dit houdt in dat het Administratiekantoor dan geen toekomstige economische voordelen zal behalen. De in beheer gehouden aandelen kwalificeren in dat geval derhalve niet als een actief volgens de bepalingen in hoofdstuk 115, alinea 104.

Tegelijkertijd heeft het Administratiekantoor op grond van de Administratievoorwaarden vrijwel nooit verplichtingen jegens de certificaathouders. Slechts op het moment dat voordelen verbonden aan de aandelen beschikbaar komen (waaronder het ontvangen van dividend) ontstaat een verplichting voor het Administratiekantoor om die uit te keren aan de certificaathouders.

526 Gezien de aard en de doelstelling van de beheerverantwoording van het Administratiekantoor is het toegestaan de in beheer gehouden aandelen en de uitgegeven certificaten als pro memorie (p.m.) in de balans te verantwoorden.

Verwerking van ontvangsten op aandelen en uitkeringen op certificaten in de staat van baten en lasten

527 **Het Administratiekantoor dient ontvangsten op aandelen en uitkeringen op certificaten niet als baten en lasten in de staat van baten en lasten te verwerken, indien de aandelen en de certificaten niet in de balans zijn verwerkt in overeenstemming met alinea 524.**

528 Indien aan het Administratiekantoor geen toekomstige economische voordelen toevloeien, merkt zij de ontvangsten op aandelen niet aan als baten. Voor het Administratiekantoor bestaat namelijk de verplichting om hetgeen ontvangen wordt, direct uit te keren aan de certificaathouders.

Toelichting

529 **Het Administratiekantoor dient het volgende in de toelichting van de jaarrekening op te nemen met betrekking tot de aandelen en de certificaten:**

- **het aantal en het relatieve belang van de in beheer gehouden aandelen van de relevante rechtspersoon;**
- **de rechten die samenhangen met deze aandelen;**
- **het aantal en het relatieve belang van de uitgegeven certificaten;**
- **de voorwaarden van certificering en de mogelijkheid tot royering;**
- **de ontvangsten op aandelen en de uitkeringen op certificaten.**

C1 KLEINE ORGANISATIES-ZONDER-WINSTSTREVEN

Deze Richtlijn C1 (aangepast 2016) vervangt Richtlijn C1 (2015) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2017.

C1.1 Algemene uiteenzettingen

Inleiding en toepassingsgebied

101 Deze richtlijn beschrijft de jaarverslaggeving van de kleine organisatie-zonder-winststreven.

De organisatie-zonder-winststreven is een organisatie die primair gericht is op een maatschappelijk doel of algemeen nut nastreven en niet als primaire doelstelling heeft het behalen van winst. In het kader van de primaire doelstelling kan zij zich (tevens) bezighouden met het leveren van producten en/of diensten.

102 De kleine organisatie-zonder-winststreven is een organisatie die op twee opeenvolgende en aaneengesloten balansdata voldoet aan tenminste twee van de volgende vereisten:

- a. de waarde van de activa, op basis van de grondslag verkrijging- en vervaardigingsprijs, volgens de balans met toelichting bedraagt niet meer dan € 6.000.000;
- b. de baten over het boekjaar bedragen niet meer dan € 12.000.000;
- c. het gemiddeld aantal werknemers over het boekjaar bedraagt minder dan 50.

Deze vereisten zijn in lijn met de vereisten voor kleine rechtspersonen die onder Titel 9 Boek 2 BW vallen.

Het begrip baten omvat zowel opbrengsten als andere voordelen indien de reguliere werkzaamheden van de organisatie erop zijn gericht deze andere voordelen structureel te behalen.

103 Ook voor de kleine organisaties-zonder-winststreven (hierna organisatie) is het in het algemeen van belang aan gebruikers van de jaarstukken een goed inzicht te geven in de activiteiten en de uitkomsten daarvan. Om dit inzicht te geven verdient het sterke aanbeveling de bepalingen van dit hoofdstuk te volgen en indien van toepassing de andere bepalingen in deze bundel. Deze bepalingen vormen de algemeen aanvaarde grondslagen voor de jaarverslaggeving van de kleine rechtspersoon. Uiteraard hangt de uitgebreidheid van de jaarverslaggeving van de organisatie mede af van het specifieke karakter en de omvang en complexiteit van de organisatie. Ook de groep van de gebruikers en hun informatiebehoeften, alsmede de positie van deze gebruikers in relatie tot de organisatie is daarbij van belang. Ook de afweging tussen de kosten en baten (relevantie voor de gebruikers) speelt een belangrijke rol.

104 In aanvulling op de andere hoofdstukken van deze bundel, geeft dit hoofdstuk bepalingen die specifiek zijn voor de jaarverslaggeving van de organisatie. Dit hoofdstuk maakt deel uit van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen en moet in samenhang met deze Richtlijnen gelezen worden. De overige hoofdstukken in deze bundel zijn onverkort van toepassing, tenzij in dit hoofdstuk afwijkende specifieke voorschriften worden gegeven.

105 Soms valt de organisatie op grond van haar rechtsvorm of de aard van haar activiteiten onder Titel 9 Boek 2 BW. Verder verklaren sommige andere wetten Titel 9 Boek 2 BW van toepassing. In deze gevallen zijn, naast de wettelijke bepalingen, de algemene bepalingen in de onderdelen A en B van deze bundel van toepassing. Bovendien kunnen bepaalde voorschriften in dit hoofdstuk relevant zijn voor het geven van het vereiste inzicht. In dat geval verdient het sterke aanbeveling de voorschriften van dit hoofdstuk te volgen, tenzij de van toepassing zijnde wetgeving dit anders regelt.

106 Voor de jaarverslaggeving van de organisatie kan specifieke wet- of regelgeving gelden. Ook maakt de organisatie veelvuldig een jaarrekening op die moet voldoen aan de vereisten van subsidiegevers. In deze gevallen gaan de specifieke wet- en regelgeving en subsidievoorschriften voor op de Richtlijnen in dit hoofdstuk en/of de andere hoofdstukken van deze bundel. De aanvullende informatie volgens dit hoofdstuk wordt dan verstrekt door het opnemen van deze informatie in de toelichting.

107 De organisatie doet voor het realiseren van haar doelstelling dikwijls voor meer dan een beperkt deel een beroep op de publieke offervaardigheid. Hierbij is Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties in de RJ-bundel of Richtlijn C2 Kleine fondsenwervende organisaties van toepassing als:

- de bijeengebrachte gelden vrijwillig zijn afgestaan;
- de bijeengebrachte gelden geen of geen evenredige tegenprestatie voor geleverde goederen of diensten vormen; en
- geen rechten voor zorg of hulp kunnen worden ontleend aan de bijeengebrachte gelden.

108 Aanbevolen wordt dat de organisatie in de toelichting op haar jaarrekening opneemt dat de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor Organisaties-zonder-winststreven zijn gevolgd. Deze vermelding is slechts toegestaan als de Richtlijnen in dit hoofdstuk integraal zijn toegepast.

Definities

109 In dit hoofdstuk worden de volgende begrippen gebruikt:

Bestemmingsreserve:

Het deel van het eigen vermogen dat wordt afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan, en deze beperking door het bestuur is aangebracht. **Bestemmingsfonds:** Het deel van het eigen vermogen dat wordt afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan, en deze beperking door derden is aangebracht.

Wettelijke bepalingen

110 De wettelijke grondslag voor de jaarverslaggeving van alle rechtspersonen is opgenomen in artikel 2:10 BW. Hierin is bepaald dat het bestuur verplicht is een jaarrekening (de balans en de staat van baten en lasten) op te maken en op papier te stellen.

111 Alle verenigingen zijn op grond van artikel 2:48 lid 1 BW verplicht een bestuursverslag uit te brengen op de algemene vergadering van leden, waarin het bestuur verslag uitbrengt over de gang van zaken in de vereniging en over het gevoerde beleid.

C1.2 Verwerking en waardering

201 De organisatie verantwoordt alle baten en lasten in de staat van baten en lasten, met uitzondering van de in hoofdstuk B8 alinea 121 tot en met 125 vermelde rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen. Uitgaven die worden gedekt uit bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen worden eveneens in de staat van baten en lasten verantwoord.

Subsidieverplichtingen en verplichtingen tot het doen van giften

202 Soms realiseert de organisatie haar doelstellingen mede door het verstrekken van subsidies en giften. Van een subsidieverplichting (respectievelijk een verplichting tot het doen van een gift) is veelal pas sprake nadat het daartoe bevoegde orgaan een besluit ter zake heeft genomen en dit schriftelijk kenbaar heeft gemaakt aan de ontvanger van de subsidie of gift, zodanig dat een in rechte afdwingbare verplichting ontstaat. De organisatie verwerkt subsidieverplichtingen en verplichtingen tot het doen van een gift in de balans als schuld en in de staat van baten en lasten als last, ook als de verplichting is aangegaan voor meer dan een jaar.

203 Indien subsidieverplichtingen vervallen, worden zij in het boekjaar waarin zij vervallen in de staat van baten en lasten zichtbaar in mindering gebracht op de verstrekte subsidies of giften.

203a De organisatie waardeert baten in natura in de vorm van goederen of diensten tegen de reële waarde (voor zover deze betrouwbaar kan worden vastgesteld en materieel is) en verwerkt deze tegen de reële waarde in de staat van baten en lasten.

Subsidiebatens

203a Organisaties-zonder-winststreven ontvangen soms subsidies die door de verstrekker afhankelijk zijn gesteld van de uitvoeringskosten van of investeringsuitgaven voor een project of van het exploitatietekort van de gehele organisatie, dan wel afhangen van een door de organisatie geleverde prestatie. Voorbeelden van veel voorkomende subsidies zijn:

- subsidies voor prestaties, bijvoorbeeld voor wetenschappelijk onderzoek;
- investeringssubsidies, bijvoorbeeld bijdragen in de stichtingskosten van een gebouw;
- exploitatiesubsidies, bijvoorbeeld bijdragen in een exploitatietekort van een vereniging of instelling.

203b Voor de verwerking, waardering en presentatie van subsidiebatens wordt hoofdstuk 274 Overheidssubsidies zoveel als mogelijk toegepast.

Baten met een bijzondere bestemming

204 Indien baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, voegt de organisatie de nog niet bestede bedragen via de resultaatbestemming toe aan de bestemmingsreserves respectievelijk bestemmingsfondsen.

205 Indien de organisatie in een volgend verslagjaar uit deze bestemmingsreserves respectievelijk bestemmingsfondsen put, verantwoordt zij deze besteding in de staat van baten en lasten als last. De organisatie verwerkt deze besteding via de resultaatbestemming als een onttrekking aan de bestemmingsreserves respectievelijk bestemmingsfondsen.

206 De organisatie bepaalt het resultaat inclusief de baten en lasten met een bijzondere bestemming.

Baten uit nalatenschappen

207 De organisatie verwerkt baten uit nalatenschappen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. In ieder geval verwerkt de organisatie voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten in het boekjaar waarin ze worden verkregen als baten uit nalatenschappen.

De omvang van een bate uit nalatenschap kan betrouwbaar worden vastgesteld als, op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt, een betrouwbare schatting van de ontvangst kan worden gemaakt. Hiervan is in ieder geval sprake bij ontvangst van de akte van verdeling.

Bij de waardering van nalatenschappen houdt de organisatie rekening met eventuele rechten van vruchtgebruik.

Baten uit loterijen

208 De organisatie verwerkt baten uit eigen loterijen voor het totaalbedrag van de inleg vermeerderd met de waarde van de om niet verkregen prijzen en verminderd met de waarde van de verstrekte prijzen.

C1.3 Presentatie en toelichting

Jaarverslaggeving

301 De jaarverslaggeving van de organisatie bevat de volgende onderdelen:

- jaarrekening, bestaande uit:
 - de balans, met de vergelijkende cijfers van het vorige boekjaar;
 - de staat van baten en lasten, met de vergelijkende cijfers van het vorige boekjaar;
 - de toelichting op de balans en de staat van baten en lasten;
- bestuursverslag.

Aanbevolen wordt een kasstroomoverzicht op te nemen.

302 In voorkomende gevallen neemt de organisatie-zonder-winstreven in de jaarverslaggeving eveneens de accountantsverklaring op, onder het hoofd 'Overige gegevens'.

303 In de staat van baten en lasten neemt de organisatie de begrotingscijfers van het boekjaar op. In de toelichting worden de verschillen tussen de begroting en de werkelijke cijfers geanalyseerd. De organisatie vermeldt de begrotingscijfers niet als de functie die zij

aan de begroting toekent dat niet zinvol maakt. Van dit laatste is bijvoorbeeld sprake als zij de begroting niet als belangrijk stuurinstrument gebruikt voor de beheersing van de activiteiten.

303a De organisatie vermeldt in de toelichting de naam, de rechtsvorm en de zetel van de rechtspersoon, alsmede het nummer waaronder de rechtspersoon is ingeschreven in het handelsregister.

Resultaatbestemming

304 De organisatie neemt de resultaatbestemming onder de staat van baten en lasten op. Zij vermeldt toevoegingen aan en onttrekkingen uit de bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen als afzonderlijke posten in de resultaatbestemming.

Eigen vermogen

305 In de balans of in de toelichting presenteert de organisatie het eigen vermogen zodanig dat daaruit blijkt welk gedeelte vrij besteedbaar is en welk gedeelte is vastgelegd.

306 Een deel van het eigen vermogen kan zijn afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan en deze beperking door derden is aangebracht. Dit deel merkt zij aan als bestemmingsfonds. In de toelichting vermeldt zij het bedrag en de beperkte doelstelling van ieder bestemmingsfonds. Ook vermeldt zij de reden van deze beperking en alle overige voorwaarden die door de derden zijn gesteld.

307 Indien de beperking zoals bedoeld in de vorige alinea niet door derden, maar door het bestuur is aangebracht, wordt het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve en niet als bestemmingsfonds. In de toelichting worden het bedrag en de beperkte doelstelling van iedere bestemmingsreserve vermeld. Ook het feit dat het bestuur deze beperking heeft aangebracht, wordt vermeld.

308 Bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves zijn geen voorzieningen.

309 Indien de statuten voorschrijven dat bepaalde reserves met beperkte bestedingsmogelijkheid worden gevormd, vermeldt de organisatie in de toelichting het bedrag en de aard van deze statutaire bepalingen.

310 De organisatie neemt voor iedere post van het eigen vermogen een verloopoverzicht op met het beginsaldo, de mutaties en het eindsaldo.

Baten in natura

311 Indien de organisatie baten ontvangt in de vorm van zaken of diensten en deze baten zijn niet opgenomen in de staat van baten en lasten, dan maakt zij hiervan melding in de toelichting. Indien dit van belang is voor het inzicht geeft zij een indicatie van de reële waarde van deze baten. Vrijwilligerswerk wordt niet financieel verantwoord. Indien vrijwilligerswerk belangrijk is voor de organisatie, maakt zij daarvan melding in het bestuursverslag.

Baten met een bijzondere bestemming

312 De organisatie vermeldt baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen, afzonderlijk in de (toelichting op de) staat van baten en lasten. De aard van de bestemming wordt dan vermeld. De besteding hiervan wordt afzonderlijk vermeld.

Subsidiebaten

313 Indien de organisatie verschillende soorten subsidies en/of subsidies van verschillende categorieën subsidiegevers — overheden (EU, Rijk) of anderen (bedrijven, andere organisaties) — verkrijgt, vermeldt zij in de (toelichting op de) staat van baten en lasten de verkregen subsidies afzonderlijk per hoofdgroep. In de toelichting vermeldt zij of de betreffende subsidies een incidenteel dan wel structureel karakter hebben.

314 De organisatie vermeldt in de toelichting eventuele subsidievoorwaarden. Ook vermeldt zij in hoeverre subsidieafrekeningen nog niet door de subsidieverlener zijn goedgekeurd.

Lasten

315 Het verdient aanbeveling dat de organisatie de bezoldiging met inbegrip van de pensioenlasten van de bestuurders, gewezen bestuurders, toezichthouders en gewezen toezichthouders per categorie in de toelichting vermeldt. De organisatie hoeft informatie over de bezoldiging niet te vermelden als het bedrag tot een enkele natuurlijke persoon kan worden herleid.

De organisatie vermeldt de bedragen van verstrekte leningen, voorschotten en garanties aan deze categorieën van personen in de toelichting.

Naast deze bepalingen gelden voor de organisatie, voor zover van toepassing, de toelichtingsvereisten van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.

316 De organisatie neemt voor zover van toepassing in de toelichting een opgave op van de gebeurtenissen na de balansdatum met belangrijke financiële gevolgen, onder vermelding van de omvang van die gevolgen.

C1.4 Bijzondere onderwerpen

Geconsolideerde jaarrekening

401 De organisatie die aan het hoofd staat van haar groep, hoeft geen geconsolideerde jaarrekening op te stellen. Voorwaarde hiervoor is dat aan de vereisten van artikel 2:407 BW is voldaan. Zie verder hoofdstuk B.3.3 Consolidatie.

Segmentatie

402 Indien de organisatie zeer verschillende soorten activiteiten verricht, verdient het aanbeveling dat zij per hoofdgroep van activiteiten de relevante posten van de balans en de staat van baten en lasten segmenteert.

Bestuursverslag

403 Aan het bestuursverslag van de organisatie komt een bijzondere betekenis toe. De aard van de activiteiten brengt namelijk met zich mee, dat de maatschappelijke betekenis van de activiteiten slechts in beperkte mate uit de jaarrekening kan blijken. Daarom worden hierna nog enkele bepalingen gegeven met betrekking tot het bestuursverslag.

404 In het bestuursverslag neemt de organisatie de samenstelling van bestuur en directie op.

405 Het bestuursverslag, ook wel aangeduid als activiteitenverslag, beschrijft wat de doelstelling van de organisatie is, met welk beleid die doelstelling wordt nagestreefd en op welke wijze de belangrijkste activiteiten daarin passen.

406 Indien en voor zover de maatschappelijke betekenis van de activiteiten slechts in beperkte mate uit de financiële gegevens van de jaarrekening blijkt, geeft de organisatie het resultaat van de activiteiten weer in het bestuursverslag. Indien mogelijk ondersteunt zij dit door gekwantificeerde informatie.

407 De organisatie vermeldt in het bestuursverslag belangrijke stellige bestuurlijke voornemens en inmiddels in het nieuwe jaar genomen besluiten, alsmede de financiële vertaling daarvan. Zij neemt ook de begroting voor het jaar volgend op het verslagjaar in samenvattende vorm op, tenzij de functie die zij aan de begroting toekent dat niet zinvol maakt.

408 De organisatie verwoordt in het bestuursverslag het beleid van de organisatie met betrekking tot de omvang en functie van het vrij besteedbare vermogen.

409 De organisatie vermeldt in het bestuursverslag belangrijke wijzigingen in de (statutaire) doelstelling met redenen omkleed.

410 Indien de organisatie beleggingen heeft, geeft zij in het bestuursverslag een uiteenzetting van het gevoerde beleggingsbeleid en wordt inzicht gegeven in de risico's.

Openbaarmaking

411 Behalve voor de organisatie die onder Titel 9 Boek 2 BW valt, gelden veelal geen wettelijke voorschriften tot openbaarmaking van de jaarstukken.

412 Gezien de veelal maatschappelijke betekenis van de organisatie wordt aanbevolen dat zij de jaarstukken aan belanghebbenden en belangstellenden ter beschikking stelt, zodra ze zijn vastgesteld door de bevoegde organen.

Stichting administratiekantoor

Algemene uiteenzetting

413 Op grond van de algemene bepalingen in artikel 2:10 lid 1 en 2 BW is het bestuur van een Administratiekantoor verplicht tot het voeren van een administratie en het opmaken van een balans met een staat van baten en lasten. Voor een Administratiekantoor gelden de algemene uitgangspunten van jaarverslaggeving zoals vermeld in dit hoofdstuk.

Verwerking van de aandelen en de certificaten in de balans

414 Paragraaf A2.1 Criteria voor opname en vermelding van gegevens beschrijft onder meer de voorwaarden voor het verwerken van een actief in de balans. Indien het niet waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen verbonden aan de in beheer gehouden aandelen aan het Administratiekantoor toevloeien, worden die aandelen niet als activa in de jaarrekening verwerkt. Het Administratiekantoor neemt eveneens geen verplichting op voor de uitgegeven certificaten indien het niet waarschijnlijk is dat die certificaten worden afgewikkeld door een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen.

415 Op grond van de Administratievoorwaarden beschikt het Administratiekantoor vrijwel nooit over het economisch eigendom van de aandelen, aangezien het Administratiekantoor de beschikkingsmacht over de in de aandelen belichaamde waarde ontbeert. Dit houdt in dat de Stichting Administratiekantoor dan geen toekomstige economische voordelen zal behalen. De in beheer gehouden aandelen kwalificeren in dat geval derhalve niet als een actief volgens de bepalingen in hoofdstuk A2.1 alinea 102.

Tegelijkertijd heeft het Administratiekantoor op grond van de Administratievoorwaarden vrijwel nooit verplichtingen jegens de certificaathouders. Slechts op het moment dat voordelen verbonden aan de aandelen beschikbaar komen (waaronder het ontvangen van dividend) ontstaat een verplichting voor het Administratiekantoor om die uit te keren aan de certificaathouders.

416 Gezien de aard en de doelstelling van de beheersverantwoording van het Administratiekantoor is het toegestaan de in beheer gehouden aandelen en de uitgegeven certificaten als pro memorie (p.m.) in de balans te verantwoorden.

Verwerking van ontvangsten op aandelen en uitkeringen op certificaten in de staat van baten en lasten

417 Het administratiekantoor verwerkt ontvangsten op aandelen en uitkeringen op certificaten niet als baten en lasten in de staat van baten en lasten, indien de aandelen en de certificaten niet in de balans zijn verwerkt in overeenstemming met alinea 414.

418 Indien aan het Administratiekantoor geen toekomstige economische voordelen toevloeien, worden de ontvangsten op aandelen niet aangemerkt als baten. Voor het Administratiekantoor bestaat namelijk de verplichting om hetgeen ontvangen wordt, direct uit te keren aan de certificaathouders.

Toelichting

419 Het Administratiekantoor neemt met betrekking tot de aandelen en de certificaten het volgende in de toelichting van de jaarrekening op:

- het aantal en het relatieve belang van de in beheer gehouden aandelen van de relevante rechtspersoon;
- de rechten die samenhangen met deze aandelen;
- het aantal en het relatieve belang van de uitgegeven certificaten;
- de voorwaarden van certificering en de mogelijkheid tot royerering;
- de ontvangsten op aandelen en de uitkeringen op certificaten.

HOOFDSTUK 940: BEGRIPPEN

Verbonden organisaties zonder winstreven:

Nationale en internationale zusterorganisaties van de fondsenwervende organisatie.